



Årsberetning 2006

Procesbevillingsnævnet
Rådhuspladsen 45-47, 4. sal
1550 København V
Telefon 33 12 13 20
Telefax 33 12 10 77

www.domstol.dk (under "Procesbevillingsnævnet")

ISSN: 1604-3170

1. Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat	3
2. Sagsbehandling.....	6
3. Nævnets virksomhed i 2006.....	9
3.1. 2. instansbevillinger i civile sager.....	14
3.1.1. Ankesager	14
3.1.2. Kæresager	15
3.2. 3. instansbevillinger i civile ankesager.	16
3.3. 3. instansbevillinger i civile kæresager	18
3.4. 2. instansbevillinger i straffesager	19
3.4.1. Tiltaltes ansøgninger.....	20
3.4.2. Anklagemyndighedens ansøgninger.....	22
3.5. 3. instansbevillinger til anke i straffesager.....	22
3.5.1. Tiltaltes ansøgninger.....	23
3.5.2. Anklagemyndighedens ansøgninger.....	26
3.6. 3. instansbevillinger til straffeprocessuelle kæremål	27
4. Konkrete sager, hvori der er meddelt 3. instansbevilling i 2006.....	28
4.1. Civile sager.....	28
4.1.1 Civile ankesager	28
4.1.2. Civile kæresager	32
4.2 Straffesager	42
4.2.1 Tilladelse til anke	42
4.2.2. Tilladelse til kære i straffesager	45
4.2.2.1. Spørgsmål om varetægtsfængsling	48
4.2.2.2. Spørgsmål om udvisning.....	50
5. Litteratur om 2. og 3. instansbevillinger	52

1. Nævnets etablering, sammensætning og sekretariat

Procesbevillingsnævnet har siden 1. januar 1996 forestået behandlingen af ansøgninger om 2. og 3. instansbevillinger i civile sager og straffesager.

Procesbevillingsnævnet er oprettet ved lov nr. 390 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Oprettelse af et procesbevillingsnævn m.v.).

Ved lov nr. 1082 af 20. december 1995 om ændring af lov for Færøerne om rettens pleje, lov om rettens pleje i Grønland og forskellige andre lovbestemmelser om procesbevillinger (Ændringer som følge af oprettelsen af Procesbevillingsnævnet) gennemførtes de nødvendige konsekvensændringer i bestemmelser om procesbevillinger i særlovgivningen og i den særlige lovgivning for Grønland og Færøerne. Loven trådte i kraft for Danmark og Grønland den 1. januar 1996. Loven blev sat i kraft for Færøerne den 1. juli 1999 ved bekendtgørelse nr. 454 af 16. juni 1999.

Ved lov nr. 402 af 26. juni 1998 om ændring af retsplejeloven mv. (rekruttering af dommere m.v.) blev nævnet bevillingsmæssigt og administrativt henlagt under Domstolsstyrelsen.

Lovreglerne om Procesbevillingsnævnets virksomhed er placeret i kapitel 1 a i retsplejeloven. Af forarbejderne til bestemmelserne (FT 1994/95, tillæg A, side 2956 og 2959) fremgår, dels at Procesbevillingsnævnet ikke er en del af domstolssystemet, dels at nævnet ikke er en del af den offentlige forvaltning, hvilket bl.a. indebærer, at nævnet ikke er omfattet af offentlighedsloven, forvaltningsloven og ombudsmandsloven. For nævnets virksomhed gælder dog bestemmelserne i persondataloven.

Procesbevillingsnævnets forretningsorden er bekendtgjort i Lovtidende ved bekendtgørelse nr. 151 af 23. februar 2001.

Procesbevillingsnævnet består af en højesteretsdommer, en landsdommer, en byretsdommer, en advokat med møderet for Højesteret og en universitetslærer i retsvidenskab eller en anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse. Beskikkelsen af de 4 førstnævnte medlemmer sker efter indstilling til justitsministeren fra henholdsvis Højeste-

ret, landsretterne, Den Danske Dommerforening og Advokatrådet. Universitetslæreren beskikkes uden forudgående indstilling. Nævnets medlemmer kan kun afsættes efter de regler, der gælder for dommere, dvs. af Den Særlige Klageret.

Nævnet bestod i perioden 1. januar - 31. december 2006 af følgende medlemmer:

højesteretsdommer Jytte Scharling (formand)
landsdommer Claus Lütke Levy
dommer Poul Holm
advokat Ebbe Mogensen.
professor Peter Møgelvang-Hansen

Suppleanter for nævnsmedlemmerne:

højesteretsdommer Niels Grubbe
landsdommer Svend Bjerg Hansen
administrerende dommer Vagn Kastbjerg
advokat Hanne Gullitz
advokat Michael Reklings.
professor Torsten Iversen

Procesbevillingsnævnet bistås af et sekretariat, der antages af nævnets formand, jf. forretningsordenens § 1.

Sekretariatet bestod pr. 31. december 2006 af følgende:

sekretariatschef Ida Skouvig
chefkonsulent Hanne Kjærulff
fuldmægtig Rune Jøhnk Abildgaard
fuldmægtig Dorthe Borggaard Kristoffersen (barsel)
fuldmægtig Martin Broms
fuldmægtig Lone Kjær
fuldmægtig Ivan Larsen

fuldmægtig Anne Berg Mansfeld-Giese

fuldmægtig Aleksander Pilgaard

fuldmægtig Nikolaj Stenfalk

kontorfuldmægtig Tina S. Mundeling

overassistent Pernille Kær Jensen

stud. jur. Anna Sofia Kærsgaard

2. Sagsbehandling

Reglerne om Procesbevillingsnævnets sagsbehandling findes i retsplejelovens kapitel 1 a og i nævnets forretningsorden. Det fremgår af retsplejelovens § 25, at nævnet selv fastsætter sin forretningsorden.

Efter § 1 i forretningsordenen drager nævnets formand omsorg for sagernes forberedelse med bistand fra nævnets sekretariat. En ansøgning om procesbevilling skal efter forretningsordenens § 2 være skriftlig. I ansøgningen skal angives de grunde, som ansøgeren vil påberåbe sig. Ansøgningen skal ledsages af kopi af den eller de afgørelser, som sagen vedrører, og kopier af dokumenter, der i øvrigt er af betydning for sagens afgørelse.

Beregningen af ansøgningsfrister sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om anke- og kærefrister, jf. forretningsordenens § 2, stk. 3, 2. pkt.

Procesbevillingsnævnet accepterer, at en ansøgning alene fremsendes pr. telefax. En ansøgning, der sendes pr. telefax, skal ikke (nødvendigvis) følges op af en original ansøgning.

Ansøgninger skal være nævnets sekretariat i hænde senest kl. 16.00 den dag, ansøgningsfristen udløber, jf. forretningsordenens § 2, stk. 3, 1. pkt.

Sekretariatet underretter efter forretningsordenens § 3 ansøgeren om ansøgningens modtagelse. Det samme gælder modparten i civile sager. Samtidig gives der ansøgeren og modparten en orientering om sagens behandling i nævnet. Ansøgervejledningen og vejledningen til modparter findes i årsberetningen for 2002. Vedrørende underretning i straffesager henvises til side 8-9.

Alle ansøgninger visiteres af sekretariatschefen eller den fungerende sekretariatschef - så vidt muligt samme dag, som de modtages. Sekretariatet tilstræber at gøre ansøgere opmærksom på en eventuel mulighed for at appellere direkte i tilfælde, hvor dette er muligt, eller hvor det dog er tvivlsomt, om Procesbevillingsnævnets tilladelse er nødvendig.

Procesbevillingsnævnet medvirker som altovervejende hovedregel ikke ved oplysningen af de sager, der forelægges for nævnet.

I tilfælde, hvor en foreløbig gennemgang af sagen fører til, at en 2. eller 3. instansbevilling kan komme på tale, høres modparten i sagen. Ligeledes kan en høring komme på tale, hvor der er et særligt behov for at få belyst sagen fra modpartens side. De normale høringsfrister er 14 dage.

Formanden afgør efter forretningsordenens § 4, om akterne fra den forudgående domstolsbehandling skal indhentes.

Ved behandlingen af ansøgninger om 2. instansbevilling til anke af civile domme indhentes der, når dommeren i byretten i medfør af retsplejelovens § 218 a, stk. 2, har begrænset sagsfremstillingen i dommen, i enkelte tilfælde tillige en supplerende redegørelse for sagen, jf. princippet i § 218 a, stk. 3. Procesbevillingsnævnet indhenter ikke i øvrigt udtalelser fra retten i anledning af ansøgninger om tilladelser til anke eller kæremål.

Nævnets afgørelser træffes efter forretningsordenens § 5 ved møder, der almindeligvis afholdes en gang om ugen. Nævnets behandling sker på grundlag af notater udarbejdet af sekretariatet for hver enkelt sag. Sagerne til behandling på mødet udsendes til medlemmerne ugedagen før. Hastende sager kan dog udsendes med kortere frist. Nævnets møder er ikke offentlige, jf. forretningsordenens § 6, stk. 1, og sagens parter har ikke adgang til møderne, jf. § 6, stk. 2.

I møderne deltager samtlige 5 nævnsmedlemmer, idet nævnet ikke har fundet det hensigtsmæssigt at benytte den i retsplejelovens § 25, stk. 2, givne adgang til at afgøre sagerne med 3-mandsnævn bestående af en dommer, en advokat og en universitetslærer. I tilfælde af et medlems forfald indkaldes om muligt medlemmets suppleant. Har et eller flere medlemmer og disses suppleanter forfald, kan nævnet træffe beslutning, hvis 3 medlemmer er til stede. Beslutninger træffes af nævnet ved almindelig stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme afgørende, jf. i det hele forretningsordenens § 8.

I forretningsordenens § 10, stk. 1, er fastsat, at formanden uden forelæggelse for nævnet kan tage stilling til behandlingen af ansøgninger, som falder uden for nævnets kompetence, og i stk. 2, at formanden herudover i særlige grupper af tilfælde i henhold til skriftlige retningslinier, fastsat af nævnet ved enstemmig beslutning, kan træffe afgørelse på nævnets vegne uden forelæggelse for nævnet. Nævnet har i medfør af § 10, stk. 2, bemyndiget formanden til at afgøre visse sagstyper. Bemyndigelsen til formanden omfatter bl.a. behandlingen af ansøgninger i civile sager om 2. instansbevilling til kære af afgørelser om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kr., behandlingen af ansøgninger om 3. instansbevillinger i straffesager, hvori der kan meddeles afslag, idet tiltalte alene ønsker Højesterets prøvelse af skyldsspørgsmålet, og genoptagelsesansøgninger, når der kan meddeles afslag, idet der ikke foreligger nye væsentlige oplysninger.

Nævnets afgørelse meddeles efter forretningsordenens § 13 ansøgeren uden angivelse af, hvilke medlemmer der har deltaget i sagens behandling, og hvordan de har stemt. På begæring oplyses, hvem der har deltaget i sagens behandling. Underretning om nævnets afgørelser sendes også til modparten i sagen. Også den eller de retter, der har truffet afgørelse i sagen, underrettes. Hvis der meddeles tilladelse til anke eller kære til Højesteret, underrettes - som udgangspunkt - udgiver af Ugeskrift for Retsvæsen, Forlaget Thomson A/S.

Som forudsat i forarbejderne til reglerne i retsplejeloven om oprettelse af et procesbevillingsnævn begrundes nævnets afgørelser kun med en henvisning til indholdet af den bestemmelse i retsplejeloven, konkursloven etc., som afgørelsen er truffet efter. En særlig bestemmelse herom er optaget i forretningsordenens § 13, stk. 2.

Nævnsbehandlingen er gratis for ansøgerne, og der kan ikke pålægges ansøgeren eller modparten sagsomkostninger i anledning af nævnsbehandlingen.

For behandlingen af ansøgninger om appeltilladelser inden for strafferetsplejen gælder følgende særlige forhold:

Nævnets sekretariat underretter i - som udgangspunkt - alle sager politimesteren (politidirektøren) om modtagelsen af en ansøgning fra domfældte/tiltalte.

Procesbevillingsnævnet indhenter sagens akter fra anklagemyndigheden, hvis sagen ikke kan afgøres på grundlag af de akter, som domfældte/tiltalte har indsendt.

Nævnet hører som udgangspunkt anklagemyndigheden i de sager, hvor en foreløbig gennemgang af sagen fører til, at en 2. eller 3. instansbevilling kan komme på tale. Ligeledes kan en høring komme på tale, hvor der er et særligt behov for at få belyst sagen fra anklagemyndighedens side. Ved ansøgninger om 2. instansbevillinger indhentes en udtalelse fra vedkommende politimester og statsadvokat. Ved ansøgninger om 3. instansbevillinger indhentes herudover en udtalelse fra Rigsadvokaten.

I sager, hvor anklagemyndigheden høres i 2 instanser, er den samlede høringsfrist normalt 3 uger. Hvor høringen sker i 3 instanser, er fristen normalt 1 måned.

En kopi af anklagemyndighedens udtalelse sendes til ansøgeren. En udtalelse, der er indhentet fra anklagemyndigheden, vil, hvis den indeholder faktiske oplysninger af betydning for sagens afgørelse, blive sendt til ansøgeren med anmodning om eventuelle bemærkninger hertil.

Når sekretariatet modtager en ansøgning om 2. eller 3. instansbevilling fra anklagemyndigheden, vil domfældte/tiltalte blive orienteret og - om nødvendigt - få lejlighed til at komme med bemærkninger til ansøgningen.

Ved meddelelse af anke- eller kæretilladelse anmodes Rigsadvokaten om at indbringe sagen for Højesteret - ved meddelelse af 2. instansbevillinger anmodes vedkommende regionale statsadvokat om at indbringe sagen for landsretten. Denne fremgangsmåde - som må anses for historisk begrundet - følges, uanset om tilladelsen meddeles til domfældte/tiltalte eller til anklagemyndigheden.

3. Nævnets virksomhed i 2006

Nævnet har i 2006 afholdt 40 møder.

Den 1. januar 2006 henstod 475 sager som uafsluttede.

Nævnet har i 2006 modtaget 1.392 sager.

1.429 sager er blevet afsluttet i 2006.

181 sager er blevet afgjort uden nævnsbehandling (tilbagekaldt, videresendt til anden myndighed, afvist som faldende uden for nævnets kompetence mv.).

Nævnet har i 2006 afgjort 1248 sager, der fordeler sig som følger:

	Bevillinger	Realitetsafslag	Fristafslag	I alt
2. instans civile sager	70	119	20	209
3. instans civile sager*	57	469	31	557
2. instans straffesager	46	116	18	180
3. instans straffesager	34	248	20	302

I 7,1 % af de sager, som nævnet behandlede, blev der således meddelt fristafslag.

* I gruppen med 3. instans civile sager er i overensstemmelse med Justitsministeriets statistikker for årene indtil 1994 medtaget følgende sagstyper, hvor appel til Højesteret i sager, der behandles af landsretterne som 1. instans og til dels Sø- og Handelsretten, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse:

- appel af landsretternes afgørelser i sager om efterprøvelse af Den Sociale Ankestyrelses beslutninger om anbringelse af børn uden for hjemmet m.v., jf. servicelovens § 126 (før 1. juli 1998 bistandslovens § 131)
- særskilt anke af sagsomkostninger i domme afsagt af landsretterne og Sø- og Handelsretten, jf. retsplejelovens § 368, stk. 5
- kære af landsretternes og Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2 (før 1. juli 1998 § 392, stk. 1, nr. 3, 1. led).

112 sager er afgjort af formanden alene i henhold til bemyndigelse*. Herudover har formanden i henhold til bemyndigelse alene afslået 46 genoptagelsesansøgninger.

Den 31. december 2006 henstod 438 sager som uafsluttede.

Om antallet af sager, bevillinger mv. i tidligere år henvises til Procesbevillingsnævnets årsberetning for årene 1996-2005. Det bemærkes, at tallene for de år, hvor kompetencen til at meddele 2. og 3. instansbevillinger henhørte under Justitsministeriet, viser, hvor mange bevillinger der er meddelt blandt de indkomne sager i det enkelte år (d.v.s. også sager, der først blev afgjort i det følgende kalenderår). Dette gælder ikke for tallene for Procesbevillingsnævnets virksomhed (årene 1996 - 2005), som viser antallet af bevillinger i de sager, som er afgjort af nævnet i det enkelte år i perioden 1996 - 2005 (hvilket også kan være sager, som er indkommet i det forudgående kalenderår).

* Af disse vedrører 42 sager byretternes omkostningsafgørelser i det sagskompleks, der er nævnt på side 41.

Procesbevillingsnævnet har gennemført en undersøgelse af sagsbehandlingstiden i oktober kvartal 2006 (403 sager), som har givet følgende resultat:

Sagsbehandlingstid:	Sager	I alt
0 – 4 uger	49	12%
4 – 6 uger	36	21%
6 – 8 uger	40	31%
8 – 10 uger	32	39%
10 – 12 uger	20	44%
12 – 14 uger	24	50%
14 – 16 uger	16	54%
Over 16 uger	186	100%
I alt	403	100%

Det bemærkes, at der i sagsbehandlingstiden indgår den tid, som er medgået til kontradiktion og indhentelse af nødvendige bilag fra ansøgeren, retterne mv.

Det er nævnets mål, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ikke overstiger 8 uger, men en beregning viser, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sager behandlet i oktober kvartal 2006 var på 17,2 uger. Der er således tale om en stigning på 2 uger i forhold til 2005, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 15,2 uger. Den negative

udvikling i sagsbehandlingstiden, der er beskrevet i årsberetningen for 2005, er således fortsat i 2006.

Antallet af sager, der er afsluttet i 2006 er imidlertid større end i de tidligere år trods et faldende antal årsværk, og effektiviteten pr. medarbejder er således steget i 2006, jf. den nedenstående tabel.

	2003	2004	2005	2006
Afsluttede sager	1.268	1.315	1.399	1429
Årsværk	12,3	11,1	11,0	10,4
Afsluttede sager pr. årsværk	103,1	118,5	127,2	138,1

Procesbevillingsnævnets nettobevilling var i 2006 på 9,0 mio.kr.

3.1. 2. instansbevillinger i civile sager

3.1.1. Ankesager

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 75 ansøgninger om tilladelse til anke fra byret til landsret i sager angående krav, der efter påstanden har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., jf. retsplejelovens § 368, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 23 sager.

Sagerne fordeler sig som følger:

	BEVILLINGER	AFSLAG
Advokatansvar	0	1
Aftaleret	3	11
Andelsboligforhold	0	1
Arbejdsforhold	0	1
Bilreparationer	1	1
Erstatning, andet	2	3
Erstatning, personskade	2	3
Foreningsforhold	0	1
Forsikring	0	3
Forsyningsvirksomhed	2	1
Håndværkerregninger	0	1
Immaterielret	0	2
Lejeret	1	6
Lejeforhold	2	1
Liberale erhverv, regninger	1	1
Mangler ved fast ejendom	2	0
Privates køb	0	7
Regninger	1	2
Renter	2	0
Tort/godtgørelse	1	0
Andet	3	6
I alt	23	52

3.1.2. Kæresager

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 100 ansøgninger om kæretiladelse i sager, hvor byretten har fastsat sagsomkostninger til højst 10.000 kr., jf. retsplejelovens § 389, stk. 2, § 391, stk. 2, og § 584 a, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 44 sager.

Herudover har nævnet i 2006 realitetsbehandlet 14 ansøgninger om tilladelse til kære fra byret til landsret af afgørelser om udlæg, der har en økonomisk værdi af højst 10.000 kr., jf. retsplejelovens § 584, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 3 sager.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningen for årene 1996-2005.

3.2. 3. instansbevillinger i civile ankesager.

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 209 ansøgninger om tilladelse til at anke domme, som er afsagt af en landsret som 2. instans, til Højesteret, jf. retsplejelovens § 371. Bevilling blev meddelt i 16 sager.

Sagerne fordeler sig som følger:

	BEVILLINGER	AFSLAG
Adm. bestemt frihedsberøvelse	0	2
Aftaleret	0	17
Andelsboligforhold	0	4
Arbejdsforhold	3	6
Arbejdsskader	0	1
Arveret	0	1
Byggesagkyndige	0	2
Erstatning, andet	1	6
Erstatning, personskade	1	5
Erstatning,rådgiver	0	2
Erstatningsret	0	6
Fast ejendom	0	7
Fast ejendom, mangler mv.	1	3
Forbrugerret	0	2
Forsikringsret	0	5
Forældelse	0	3
Forældremyndighed	0	48
Funktionærret	0	2
Hævd/vejret	0	6
Kommuner	1	3
Konkursret	2	4
Køb	0	3
Lejeforhold	4	28

Ligebehandling	0	4
Pant	1	0
Privat straffesag	1	1
Retsplejelov	0	3
Ægtefællebidrag	0	2
Ægteskab	1	3
Andet	0	14

Herudover har Procesbevillingsnævnet i 2006 realitetsbehandlet følgende ansøgninger om tilladelse til anke til Højesteret:

- 20 ansøgninger om tilladelse til særskilt anke af bestemmelser om sagsomkostninger i domme, som er afsagt af en landsret eller Sø- og Handelsretten, jf. retsplejelovens § 368, stk. 5. Nogle af sagerne vedrører domme, som er afsagt af landsretterne som 1. instans, jf. side 10 noten. Bevilling blev meddelt i 5 sager.
- 2 ansøgninger i sager om administrativ frihedsberøvelse, jf. retsplejelovens § 475, stk. 3. Der blev ikke meddelt bevilling i sagerne.
- 1 ansøgning i en konkursretlig sag, jf. konkurslovens § 254, jf. retsplejelovens § 371. Der blev ikke meddelt bevilling i sagen.
- 6 ansøgninger i sager om efterprøvelse af Den Sociale Ankestyrelses beslutninger om anbringelse af børn uden for hjemmet m.v., jf. § 126 i lov om social service (før 1. juli 1998 bistandslovens § 131). Landsretternes afgørelser i disse sager er 1. instans afgørelser, jf. side 10 noten. Der blev meddelt bevilling i 1 af sagerne.
- 2 ansøgninger i skiftesager, jf. retsplejelovens § 665, stk.1., jf § 371. Der blev meddelt afslag i begge sager.
- 4 ansøgninger efter den færøske retsplejelov. Der blev ikke meddelt bevilling i nogen af sagerne.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til anke til Højesteret, er refereret side 28 ff. En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningen for årene 1996-2005.

3.3. 3. instansbevillinger i civile kæresager

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet:

- 203 ansøgninger om tilladelse til kære af landsretternes og Sø- og Handelsrettens kendelser og beslutninger, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2. Bevilling blev meddelt i 26 sager.
- 58 ansøgninger om tilladelse til kære til Højesteret af landsretternes afgørelser i fogedsager, jf. retsplejelovens § 585. Bevilling blev meddelt i 8 sager.
- 8 sager om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelser i sager efter konkursloven, jf. konkurslovens § 254, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2. Der blev meddelt bevilling i 1 af sagerne.
- 9 ansøgninger om kæretilladelse efter lov om dødsboskifte § 105, stk. 1, jf. retsplejelovens § 392, stk. 2. Der blev ikke meddelt bevilling i nogen af sagerne.
- 3 ansøgninger om tilladelse til kære til Højesteret af en dom, hvorved retten afviser sagen, fordi den ikke rettidigt er indbragt for ankeretten, jf. retsplejelovens § 391, stk. 3. Der blev ikke meddelt bevilling i nogen af sagerne.
- 1 ansøgning i en skiftesag, jf. retsplejelovens § 665, stk. 3. Der blev ikke meddelt bevilling i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til kære til Højesteret, er refereret side 32 ff. En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningen for årene 1996-2005.

3.4. 2. instansbevillinger i straffesager

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 161 ansøgninger om tilladelse til anke fra byret til landsret i sager, hvor ankeadgangen er begrænset i medfør af retsplejelovens § 962, stk. 2:

“Stk. 2. Domme kan kun ankes af det offentlige, når andre offentligretlige følger end bøde eller konfiskation kan idømmes efter de lobestemmelser, tiltalen lyder på. Tiltalte kan kun anke, såfremt tiltalte har givet møde i sagen og mere end 20 dagbøder eller en bøde på over 3.000 kr. eller konfiskation af genstande af tilsvarende værdi eller andre offentligretlige følger er idømt. Hvis sagen er fremmet i medfør af § 847, stk. 3, nr. 4, kan tiltalte dog anke, selv om den pågældende ikke har givet møde i sagen, hvis anken ikke omfatter bedømmelsen af beviserne for tiltaltes skyld og betingelserne i 2. pkt. i øvrigt er opfyldt. Afgørelser i henhold til §§ 936 og 937 kan ikke indbringes for højere ret.”

150 af ansøgningerne var indgivet af tiltalte, mens 11 ansøgninger var fra anklagemyndigheden.

Bevilling er blevet meddelt i 45 sager, heraf 37 bevillinger til tiltalte og 8 til anklagemyndigheden.

Procesbevillingsnævnet har desuden realitetsbehandlet 1 sag efter den færøske retsplejelov. Der blev meddelt bevilling i sagen.

En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningen for årene 1996-2005.

3.4.1. Tiltaltes ansøgninger

Oversigt over ansøgninger om 2. instansbevillinger fra tiltalte, som nævnet har realitetsbehandlet i 2006:

Sager, hvor der er sket domfældelse efter straffeloven:

	BEVILLINGER	AFSLAG
§ 119 – Vold mod tjenestemand, hindring af anholdelse mv.	1	2
§ 121 – Ringeagtsytring	2	4
§ 163 – Urigtig erklæring i øvrigt.	1	0
§ 171 – Dokumentfalsk	0	2
§ 232 – Blufærdighedskrænkelser	1	1
§ 244 – Vold	2	1
§ 264 – Krænkelser af bolig	2	1
§ 265 – Fredskrænkelser	0	4
§ 266 – Trussel	2	0
§ 266 b – Racistiske ytringer mv.	1	0
§ 276 – Tyveri	2	8
§ 279 – Bedrageri	0	4
§ 291 – Hærværk	6	4
I alt	20	31

Sager, hvor der er sket domfældelse efter særlovgivningen:

	BEVILLINGER	AFSLAG
Buskørsel	1	0
Dyreværn	3	1
Euforiserende stoffer	0	1
Forskelsbehandling pga. race	1	0
Færdselslov – andet	4	24
Færdselslov – hastighed	0	24
Færdselslov – svingning/vigepligt mv.	1	0
Hundelov	0	3
Hyrekørsel	0	1
Lægemidler	0	1
Miljøbeskyttelse	0	1
Politivedtægt/ordensbekendtgørelsen	2	11
Restaurationslov	0	3
Veje, transport og kommunikation	0	1
Vejlov	0	1
Våben og fyrværkeri	2	7
Andet	3	3
I alt	17	82

3.4.2. Anklagemyndighedens ansøgninger

Oversigt over ansøgninger om 2. instansbevillinger fra anklagemyndigheden i straffesager, som nævnet har realitetsbehandlet i 2006:

	BEVILLINGER	AFSLAG
Dyreværn	0	2
Fiskeri	1	0
Færdselslov – andet	1	0
Færdselslov – hastighed	1	0
Konfiskation	1	0
Toldlov	0	1
Våben og fyrværkeri	1	0
Andet	3	0
I alt	8	3

3.5. 3. instansbevillinger til anke i straffesager

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 172 ansøgninger om tilladelse til at anke domme, som er afsagt af en landsret som 2. instans, til Højesteret, jf. retsplejelovens § 966. 169 ansøgninger var indgivet af tiltalte*, mens 3 var indgivet af anklagemyndigheden. Bevilling til tiltalte blev meddelt i 8 sager og til anklagemyndigheden i 2 sager.

Procesbevillingsnævnet har realitetsbehandlet 1 sag efter den grønlandske retsplejelov. Der blev givet bevilling i sagen. Endvidere har Procesbevillingsnævnet realitetsbehandlet 1 sag efter den færøske retsplejelov. Der blev meddelt afslag i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til anke til Højesteret, er refereret side 42 ff. En oversigt over antal bevillinger mv. i tidligere år fremgår af årsberetningen for årene 1996-2005.

* Evt. tredjemænd.

3.5.1. Tiltaltes ansøgninger

Oversigt over ansøgninger fra tiltalte, jf. retsplejelovens § 966, som nævnet har realitetsbehandlet i 2006:

Sager, hvor der er sket domfældelse efter straffeloven:

	BEVILLINGER	AFSLAG
§ 119 – Vold mod tjenestemand	0	3
§ 123 – Påvirkning af vidner mv.	0	4
§ 152 – Tavshedspligt	0	1
§ 158 – Falsk forklaring	0	1
§ 164 – Urigtige oplysninger	0	1
§ 171 – Dokumentfalsk	0	3
§ 181 – Brandstiftelse	0	1
§ 191 – Narkotika	0	6
§ 210 – Incest	1	0
§ 215 – Børnebortførelse	0	4
§ 216 – Voldtægt	0	1
§ 224 – Anden kønslig omgængelse end samleje	0	2
§ 232 – Blufærdighedskrænkelser	0	4
§ 235 – Salg/besiddelse af børnepornografi	2	0
§ 237 – Manddrab	1	0
§ 241 – Uagtsomt manddrab	0	1
§ 244 – Vold	1	22
§ 245 / § 246 – Grov vold	0	7
§ 252 – Fareforvoldelse	0	1
§ 265 – Fredskrænkelser	0	2
§ 266 – Trussel	0	2
§ 276 – Tyveri	0	3
§ 278 – Underslæb	0	1
§ 279 – Bedrageri	0	7

§ 283 – Skyldnersvig	0	2
§ 288 – Røveri	0	2
§ 289 – Grov skattesvig	0	1
§ 290 – Hæleri	0	2
Udvisning*	1	17
I alt	6	101

* Sager, hvori der har været spørgsmål om udvisning, er i modsætning til tidligere opgjort særskilt i rubrikken udvisning.

Sager, hvor der er sket domfældelse efter særlovgivningen:

	BEVILLINGER	AFSLAG
Arbejdsmiljø	0	2
Dyreværn	0	2
Euforiserende stoffer	0	2
Erstatning i anledning af strafferetlig forfølgelse	1	7
Fiskeri	0	1
Færdselslov	0	22
Hyrekørsel	0	1
Momslov	0	3
Planlægningslov	0	3
Registreringsafgiftsloven	0	1
Retsplejelov	0	4
Skattekontrollov	0	3
Sommerhusloven	0	1
Toldloven	0	1
Vandforsyningslov	1	0
Andet	0	7
I alt	2	60

3.5.2. Anklagemyndighedens ansøgninger

Oversigt over ansøgninger om 3. instansbevillinger fra anklagemyndigheden i straffesager, som nævnet har realitetsbehandlet i 2006:

	BEVILLINGER	AFSLAG
§ 181 – Brandstiftelse	0	1
§ 222 – samleje med mindreårig	2	0
I alt	2	1

3.6. 3. instansbevillinger til straffeprocessuelle kæremål

Nævnet har i 2006 realitetsbehandlet 108 ansøgninger om tilladelse til kære af landsretternes kendelser og beslutninger i ankesager, jf. retsplejelovens § 968, stk. 3, og landsretternes afgørelser i kæresager, jf. retsplejelovens § 973. Bevilling blev meddelt i 22 sager.

Ansøgning var indgivet af tiltalte* i 107 sager, heraf 28 sager vedrørende varetægtsfængsling. Bevilling blev meddelt i 23 sager. 4 af disse sager vedrørte varetægtsfængsling.

Ansøgning var indgivet af anklagemyndigheden i 1 sag. Der blev meddelt afslag i sagen.

Et udvalg af de sager, hvori nævnet har meddelt tilladelse til kære til Højesteret, er refereret side 45 ff.

* Evt. tredjemænd.

4. Konkrete sager, hvori der er meddelt 3. instansbevilling i 2006

Årsberetningen for 2006 indeholder alene referater af udvalgte sager, hvori der er meddelt tilladelse til anke eller kære til Højesteret.

4.1. Civile sager

4.1.1 Civile ankesager

Har det ved vurderingen af, om en stilling er passende for en tjenestemand, der omplaceres, jf. tjenestemandslovens § 12, stk. 1, betydning, at tjenestemanden trods opfordring har undladt at søge ledige stillinger hos arbejdsgiveren, som måtte anses for passende?

A, der var tjenestemand, var ansat hos P som kontrollør. I forbindelse med en omstrukturering blev A's stilling nedlagt. Efter aftale med de faglige organisationer opfordrede P de ansatte, der blev berørt af omstruktureringen, til at søge andre stillinger. P opfordrede A til at søge på 4 stillinger hos P. A undlod at søge stillingerne, og P omplacerede herefter A til en stilling som salgsassistent. A's fagforbund anlagde som mandatar for A sag mod P med påstand om bl.a., at P skulle tilpligtes at anerkende, at A var blevet forflyttet til en stilling, som ikke kunne anses for passende for ham som tjenestemand, jf. tjenestemandslovens § 12, stk. 1. Byretten frifandt P, idet man ikke fandt, at ændringerne i A's opgaver havde et sådant omfang, at stillingen som salgsassistent ikke kunne anses for passende. Landsretten stadfæstede afgørelsen. I præmisserne anførte landsretten bl.a., at A blev opfordret til at søge flere af de ledige stillinger, men undlod at søge bl.a. en stilling, som i et vist omfang indeholdt nogle af hans hidtidige arbejdsopgaver og som måtte anses for passende for ham. På den baggrund fandt landsretten ikke, at omplaceringen af A gik ud over, hvad han måtte tåle efter tjenestemandslovens § 12, stk. 1. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagen for Højesteret.

Københavns Byrets dom af 13. november 2003 (BS-2B 17103/2001).

Østre Landsrets dom af 1. november 2005 (23. afd. a.s.nr. B-3683-03).

Tilladelse til anke til Højesteret af 16. august 2006 (PBN 2006-22-2350).

Hvornår er bevisbyrden efter § 6, stk. 2, i lov om lige løn til mænd og kvinder løftet?

Stillingsbeskrivelsen for en kvinde, K, der var ansat i virksomheden, V, som kundekonsulent, svarede til stillingsbeskrivelserne for afdelingens øvrige konsulenter, der alle var mænd og alle modtog en højere løn end K. K's løn var dog højere end lønnen for visse konsulenter i en søsterafdeling, der solgte en anden type produkter. Under sagens behandling blev der afgivet forklaring af en række ansatte om baggrunden for lønfastsættelsen for den enkelte konsulent. Det fremgik heraf, at der ved lønfastsættelsen blev lagt vægt på en række kriterier, bl.a. anciennitet, uddannelse og tidligere beskæftigelse. K gjorde gældende, at hun havde påvist faktiske omstændigheder, som gav anledning til at formode, at der var udøvet forskelsbehandling over for hende, og at V derfor i medfør af ligelønslovens § 6, stk. 2, havde bevisbyrden for, at ligebehandlingsprincippet ikke var

krænket ved lønfastsættelsen. Denne bevisbyrde havde V efter K's opfattelse ikke løftet. Byretten fandt, at der måtte tages hensyn til aflønningerne i søsterafdelingen, og at der var påvist saglige grunde til lønforskellene. V blev derfor frifundet. Landsretten fandt, at K havde påvist faktiske omstændigheder, der gav anledning til at formode, at der var udøvet lønmæssig forskelsbehandling, og at bevisbyrden for, at ligebehandlingsprincippet i ligelønsloven ikke var krænket, derfor påhvilede V. Landsretten tiltrådte, at der ikke kunne ses bort fra lønningerne i søsterafdelingen. Efter bevisførelsen, herunder navnlig forklaringerne fra to ansatte om, hvilke parametre der indgik i lønfastsættelsen, fandt landsretten, at V havde løftet bevisbyrden for, at ligebehandlingsprincippet ikke var blevet krænket. V blev derfor frifundet. Procesbevillingsnævnet meddelte K tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret.

Retten i Roskildes dom af 18. februar 2005 (BS 1-1621/2003).

Østre Landsrets dom af 28. april 2006 (1. afd.a.s. nr. B-650-05).

Tilladelse til anke til Højesteret af 21. september 2006 (PBN 2006-22-2573).

Kan en journalist og en studievært dømmes for krænkelse af privatlivets fred i forbindelse med oplysninger i en fjernsynsudsendelse?

A, der var en kendt skikkelse i dansk fodbold, blev i 1999 ansat som cheftræner i fodboldklubben F, men blev efter ganske kort tid fyret. Offentligheden blev ikke gjort bekendt med de nærmere omstændigheder omkring fyringen. I 2004 fremkom A dels i pressen, dels i en bog med nogle udtalelser om baggrunden for fyringen og om F's direktør D. I forlængelse heraf bragte en TV-station med udenlandsk sendetilladelse et indslag under overskriften: "Derfor blev A fyret i F." Indslaget blev præsenteret af studieværten S, men var produceret af en free lance-journalist J. En del af indslaget bestod af et interview med D. Under interviewet fremkom der udtalelser om A, som A fandt krænkende. A anlagde herefter sag mod D, S, J og den ansvarshavende redaktør for programmet, R med påstand om straf for overtrædelse af straffelovens § 264 d om krænkelse af privatlivets fred samt med påstand om godtgørelse. Byretten fandt, at de fremsatte udtalelser angik privatlivet, og at der ikke forelå en sådan samfundsmæssig nyheds- eller informationsværdi, at det kunne berettige videregivelse. Byretten fandt, at alle 4 sagsøgte kunne straffes efter § 264 d, idet det særligt om S og J bemærkedes, at de, selv om de ikke havde nogen indflydelse på, om indslaget blev bragt, dog var bekendt hermed og var enige heri. Alle 4 blev desuden pålagt at betale en godtgørelse til A. Landsretten stadfæstede afgørelsen og bemærkede særligt vedrørende J og S, at de havde medvirket i researchen forud for indslaget, at de havde været bekendt med de omhandlede ytringer og at de efter det oplyste intet havde foretaget sig for at modvirke, at indslaget blev bragt. Procesbevillingsnævnets meddelte D, R, S og J tilladelse til anke til Højesteret.

Københavns Byrets dom af 14. november 2005 (BS 1C-903/2005).

Østre Landsrets dom af 10. maj 2006 (6. afd. a.s. nr. B-3644-05).

Tilladelse til anke til Højesteret af 13. december 2006 (PBN 2006-22-2550).

Hvordan skal 6-ugers fristen i lejelovens § 59, stk. 5 forstås?

Udlejer, U, foretog den 30. marts 2001 varsling af en foreløbig forbedringsforhøjelse over for lejer, L. Varslingen indeholdt oplysning om, at indsigelser skulle fremsættes inden 6-ugers fristen i lejelovens § 59, stk. 5. L fremsatte ikke indsigelser inden for fristen. Ved brev af 27. november 2001 fremsendtes byggeregnskab og den foreløbigt varslede forbedringsforhøjelse blev fastholdt. L indbragte forhøjelsen for Huslejenævnet, der nedsatte den varslede forhøjelse. U indbragte sagen for Ankenævnet, der lagde til grund, at der ikke var gjort indsigelser inden for 6-ugers fristen. Ankenævnet fandt derfor, at sagen skulle have været behandlet som et spørgsmål om lejens størrelse efter boligreguleringslovens § 29 c og ikke som et spørgsmål om, hvilken forbedringsforhøjelse der kunne kræves. Ankenævnet hjemviste herefter sagen til Huslejenævnet. L indbragte sagen for boligretten med påstand om, at U tilpligtedes at anerkende, at sagen om lejeforhøjelse hjemvistes til realitetsbehandling ved Ankenævnet. U gjorde gældende, at Ankenævnets afgørelse var korrekt. 2 af boligrettens medlemmer fandt, at lejelovens § 59, stk. 5, måtte forstås således, at manglende iagttagelse af 6-ugers fristen indebar, at L havde fortabt retten til efter fristens udløb at få indsigelsen mod forbedringsforhøjelsen behandlet af Huslejenævnet. 1 dommer fandt, at en overskridelse af 6-ugers fristen i lejelovens § 59, stk. 5, ikke indebar, at L fortabte sin ret til at fremsætte indsigelser mod forbedringsforhøjelsen, men alene indebar, at U ikke var forpligtet til at indbringe sagen for Huslejenævnet. I overensstemmelse med flertallets opfattelse blev U frifundet for L's påstand. Landsretten stadfæstede byrettens afgørelse. L indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagen for Højesteret.

Københavns Byrets dom af 14. april 2005 (BS 6922/2004).

Østre Landsrets dom af 28. april 2006 (17. afd. a.s., nr. B-1263-05).

Tilladelse til anke til Højesteret af 29. december 2006 (PBN 2006-22-2587).

Bliver et lejevilkår, der ved lejeaftalens indgåelse var ugyldigt på grund af modstrid med en præceptiv lovbestemmelse, gyldigt ved en senere ophævelse af den præceptive lovbestemmelse?

I en lejekontrakt om et erhvervslejemål indgået i oktober 1995 var bestemt, at lejen ikke kunne »reguleres til et beløb lavere end den i § 4 aftalte leje med tillæg af den i nærværende § aftalte lejeforhøjelse«, hvilket var regulering efter nettoprisindeks og stigninger i skatter mv. I december 2002 krævede lejer, at lejen, der kun havde været forhøjet efter nettoprisindeks og skattestigninger, skulle nedsættes pr. 1. april 2003, under henvisning til at den var væsentligt højere end markedislejen, jf. erhvervslejelovens § 13. Da udlejer med henvisning til aftalen ikke ville nedsætte lejen, blev sagen indbragt for domstolene. Det var ubestridt, at lejeaftalens bestemmelse om begrænsning i mulighederne for lejenedsættelse var ugyldig på tidspunktet for lejeaftalens indgåelse. Udlejeren gjorde imidlertid gældende, at bestemmelsen var blevet gyldig som følge af ikrafttræden af en ny erhvervslejelov den 1. januar 2000, hvorefter der lovligt kunne aftales begrænsning i lejerens ret til lejenedsættelse til markedsværdi. Højesteret udtalte, at lejeaftalens vilkår om lejeregulering var i strid med den dagældende erhvervslejereguleringslovs § 5, som efter lovens § 9, stk. 1, ikke kunne fraviges til skade for lejer. Vilkåret var derfor ugyldigt, og lejeaftalen var alene gældende med sit øvrige indhold. Erhvervslejeloven gjaldt også for bestående lejeaftaler, jf. § 86, stk. 2. Dette indebar bl.a., at parterne efter lovens ikrafttræden havde større aftalefrihed, men ikke at der skete nogen ændring af

gyldigheden af tidligere indgåede aftaler. Tværtimod fremgik det udtrykkeligt af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at lovforslaget ikke indebar, at et aftalevilkår, der efter de hidtidige lovregler var ugyldigt, blev gyldigt. Dette var i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler om anvendelse af ny lovgivning på ældre aftaler. På denne baggrund kunne det forhold, at erhvervslejelovens § 89, stk. 1, indeholdt en udtrykkelig regel herom for visse af den tidligere lovgivnings gyldighedsbetingelser, ikke give grundlag for en modsætningslutning, der førte til, at et ugyldigt vilkår som det foreliggende blev gyldigt. Heller ikke de øvrige bestemmelser i § 89 eller overgangsreglerne kunne føre til et sådant resultat.

Tilladelse til anke til Højesteret af 19. juni 2006 (PBN2005-22-2325).
U 2007.2047 H.

Hvilket tidspunkt er afgørende ved vurderingen af størrelsen af et forholdsmæssigt afslag?

A købte i 1994 en ubebygget grund af kommunen K for 100.000 kr. Det var en betingelse, at A bebyggede grunden. Med 1. marts 1998 som overtagelsesdag videresolgte A den nu bebyggede ejendom til B for 2.125.000 kr. Den 24. juli 2000 meddelte amtet i et brev til B, at ejendommen muligvis var forurenede med tjære. Ejendommen blev derfor registreret på vidensniveau 1 i henhold til jordforureningsloven. I et brev af 27. oktober 2000 til B meddelte amtet, at man påtænkte at registrere ejendommen på vidensniveau 2, da der var konstateret forurening. B anlagde herefter sag mod A med påstand om et forholdsmæssigt afslag i prisen for ejendommen på 800.000 kr., svarende til de nødvendige afværgeomkostninger. A adciterede K med påstand om, K skulle friholde A for ethvert beløb, som A måtte blive pålagt at betale til B. Ved byrettens dom af 8. juni 2004 fik B medhold i sin påstand om et forholdsmæssigt afslag på 800.000 kr. Retten fandt, at K ikke havde pådraget sig et erstatningsansvar overfor A, og A blev derfor alene tilkendt et forholdsmæssigt afslag på 100.000 kr. Dommen blev anket af A, og under landsrettens behandling af sagen blev der fremlagt en skrivelse af 22. december 2005 fra miljøministeren til amterne om, at kriterierne for tjære i jord ville blive hævet. En sådan forhøjelse ville indebære, at afværgeomkostningerne nu alene ville udgøre 391.500 kr. A gjorde derfor bl.a. gældende, at et forholdsmæssigt afslag ville medføre en berigelse for B. Landsretten stadfæstede byrettens dom, og anførte bl.a., at der ved vurderingen af ejendommens værdiforringelse skulle tages udgangspunkt i omkostningerne til de afværgeforanstaltninger, der var nødvendige på handelstidspunktet. Landsretten anførte endvidere, at det ikke blev taget betragtning, at der var vedtaget nye kriterier. Procesbevillingsnævnet meddelte A tilladelse til anke til Højesteret.

Retten i Terndrup dom af 8. juni 2004 (sagerne BS 203/2001 og BS 268/2001).
Vestre Landsrets dom af 19. april 2007 (2. afdeling, B-1371-04).
Tilladelse til anke til Højesteret af 31. oktober 2006 (PBN 2006-22-2563).

Er et pantebrev fortsat et omsætningsgælds-brev, selv om panteretten er bortfaldet som følge af en tvangsauktion og i den forbindelse er slettet af tingbogen?

I marts 1980 oprettede D et pantebrev, der blev tinglyst med pant i hans ejendom. Efter en tvangsauktion i april 1981 blev pantebrevet slettet af tingbogen, da det ikke havde opnået dækning ved auktionen. Kreditor, K, rejste krav mod D om betaling af gælden ifølge pantebrevet. Pantebrevet var imidlertid bortkommet hos K, og D, der anerkendte skylden, afviste at betale, med henvisning til bl.a. at pantebrevet var et omsætningsgælds-brev, selv om det var slettet af tingbogen, og at han derfor kun var forpligtet til at betale mod udlevering af pantebrevet, jf. gælds-brevslovens § 21. Såvel byret som landsret fandt, at det var uden betydning, at pantebrevet ikke kunne fremlægges, og dømte derfor D til at betale restgælden. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte K sagen for Højesteret. Højesteret udtalte, at reglerne om omsætningsgælds-brevs negotiabilitet har til formål at lette deres omsætning ved at lade retsstillingen bero på dokumentets indhold og dets ihændehavelse. Det er i overensstemmelse hermed bestemt i gælds-brevslovens § 21, at skyldneren kun er forpligtet til at betale gælden mod udlevering af gælds-brevet. Pantebrevet gav ifølge sit indhold sikkerhed i fast ejendom og var således udstedt som et omsætningsgælds-brev, jf. gælds-brevslovens § 11, stk. 2, nr. 3. Efter bestemmelsens ordlyd sammenholdt med begrundelsen for reglerne om negotiabilitet fandt Højesteret, at det forhold, at panteretten senere var bortfaldet som følge af tvangsauktionen og pantebrevet slettet af tingbogen, ikke fratog pantebrevet dets karakter af omsætningsgælds-brev. D var herefter kun forpligtet til at betale gælden mod udlevering af pantebrevet.

Tilladelse til anke til Højesteret af 29. december 2006 (2006-22-2518).
U 2007.1835 H.

4.1.2. Civile kæresager

Kan skadelidte pålægges at fremlægge journaler fra egen læge i en sag mod forsikrings-selskab om erstatning for personskade?

A havde anlagt sag mod forsikrings-selskabet F med krav om erstatning for erhvervsevnetab i anledning af et færdselsuheld, som hun havde været udsat for i april 2000. Under sagen anmodede F om, at det blev pålagt A at fremlægge sin egen læges journaludskrift for perioden 1. januar 1998 og frem. F anførte herved, at det af en udtalelse fra hendes læge fremgik, at hun havde flere forudbestående lidelser, og at hun i november 2001 havde været udsat for endnu et færdselsuheld. A protesterede, under henvisning til at lægen allerede havde meddelt de relevante oplysninger for sagen, og at kravet om udlevering af oplysningerne ville indebære en krænkelse af artikel 8 i EMRK. Landsretten fandt, at det ikke kunne udelukkes, at der i lægejournalen for den pågældende periode ville være oplysninger af betydning for Retslægerådets besvarelse af spørgsmål og retens afgørelse af sagen, og tog F's editionsbegæring til følge. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse afgørelsen for Højesteret. Højesteret tiltrådte landsrettens begrundelse og bemærkede desuden, at hensynet til sagens rette oplysning havde en sådan vægt, at A's almindelige henvisning til, at der kunne fremkomme personfølsomme oplysninger uden betydning for sagen, ikke kunne føre til en afskæring af fremlæggel-

sen. Da en fremlæggelse heller ikke stred imod EMRK, stadfæstede Højesteret kendelsen.

Tilladelse til kære til Højesteret af 27. marts 2006 (PBN 2006-22-2402).
U 2007.196 H.

Kan der stilles spørgsmål til Retslægerådet som led i isoleret bevisoptagelse?

Ankestyrelsen havde afvist at anerkende B's lungefibrose som arbejdsskade, idet Erhvervs sygdomsudvalget fandt, at der ikke var lægevidenskabelig dokumentation for sammenhængen mellem lungefibrosen og den arbejdsmæssige påvirkning, og heller ikke fandt det overvejende sandsynligt, at lidelsen var forårsaget af udsættelse for slibestøv og slibemidler. B's efterladte, A, anmodede herefter om tilladelse til at indhente en udtalelse fra Retslægerådet vedrørende årsagssammenhæng som isoleret bevisoptagelse efter retsplejelovens § 343. Hverken byretten eller landsretten tillod B at indhente en udtalelse. B indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse afgørelsen for Højesteret. Højesteret afslog anmodningen, under henvisning til at en udtalelse, der indhentes med hjemmel i retsplejelovens § 343, ikke er en udtalelse afgivet til en »offentlig myndighed«, jf. § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om Retslægerådet. Udtalelsen indhentes ikke af domstolen og afgives ikke til brug for domstolens afgørelse af en tvist, der verserer ved domstolene, men er udelukkende til brug for den person, det tillades at indhente udtalelsen.

Tilladelse til kære til Højesteret af 3. april 2006 (PBN 2006-22-2362).
U 2006.2897 H.

*Kan retten give tilladelse til at indhente udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om muligheden for at skønne over erhvervsevnetab på et nærmere angivet tidspunkt og grundlag?
Kan der gives tilladelse til et generelt spørgsmål om, hvornår det var muligt at skønne?*

A kom i april 2004 til skade, mens han arbejdede for B. Tilskadekomsten blev anerkendt som en arbejdsskade omfattet af arbejdsskadesikringsloven. A anlagde sag mod B med påstand om betaling af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for svie og smerte og positive udgifter. Under sagen ønskede B at indhente en udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen om, hvornår det var muligt midlertidigt eller endeligt at skønne over A's fremtidige erhvervsevne. A protesterede mod, at B fik tilladelse til at indhente udtalelsen, under henvisning til at en besvarelse indebar en retlig stillingtagen til, hvornår retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ophørte efter erstatningsansvarslovens § 2, og at en udtalelse var overflødig bevisførelse, jf. retsplejelovens § 342. Byretten tillod spørgsmålet stillet. A kærede afgørelsen til landsretten. Landsretten tillod ikke spørgsmålet stillet. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte B afgørelsen for Højesteret. For Højesteret nedlagde B subsidiært påstand om tilladelse til at spørge, om der var muligt på en af B konkret dato eller datoer midlertidigt eller endeligt at skønne over A's fremtidige erhvervsevne, herunder at vurdere, om A ville lide et varigt erhvervsevnetab på mindst 15 %. Højesteret fastslog, at en udtalelse om, hvornår det var muligt midlertidigt eller endelig at skønne over A's fremtidige erhvervsevne, indebar en retlig stillingtagen til, hvornår retten til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2 ophører, hvilket henhører under domstolenes, ikke styrelsens kompetence. Indhentelse af en udtalelse herom måtte derfor afvises som åbenbar overflødig

bevisførelse, jf. retsplejelovens § 342. Styrelsens besvarelse af spørgsmål, om det var muligt på bestemte datoer og på grundlag af nærmere anførte foreliggende sagsakter at skønne over A's fremtidige erhvervsevne, er ikke omfattet af den udtalelse om erhvervsevnetabsprocenten, som kan indhentes efter erstatningsansvarslovens § 10. Også uden hjemmel er styrelsen – der må anses at besidde den nødvendige sagkundskab dertil – imidlertid berettiget til at besvare sådanne spørgsmål. Det kunne ikke på forhånd afvises, at besvarelsen kunne have betydning som vejledning for retten i forbindelse med afgørelsen om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarslovens § 2, og det blev herefter tilladt B at stille det subsidiære spørgsmål.

Retten i Rønnes kendelse af 19. januar 2005 (BS 43/2004).

Østre Landsrets kendelse af 1. marts 2005 (1. afd. Kæresag nr. B-357-05).

Tilladelse til kære til Højesteret af 2. maj 2006 (PBN 2005-22-1976).

Højesterets kendelse af 21. september 2007 (sag 238/2006).

Procesbevillingsnævnet har meddelt tilladelse til kære i et antal lignende sager.

Kan sagsøger mod modpartens protest fremlægge en speciallægeerklæring, der er udarbejdet før sagens anlæg?

Ved et færdselsuheld kom A til skade, idet hendes bil var blevet påkørt af en anden bilist, der var forsikret i forsikringsselskabet F. A's erhvervsevne blev fastsat til 40 %, men efter at hendes arbejdsevne var blevet ringere, ønskede hun yderligere erstatning hos F. Efter længerevarende forhandlinger blev A's krav afvist, hvorefter A indhentede en speciallægeerklæring, som skulle dokumentere hendes yderligere krav. Ca. 1 måned senere anlagde hun sag mod F, idet stævningen var vedlagt speciallægeerklæringen. F gjorde gældende, at speciallægeerklæringen ikke måtte fremlægges i sagen, blandt andet fordi den var ensidigt indhentet. Landsretten tillod erklæringen fremlagt. F indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse afgørelsen for Højesteret. Højesteret udtalte, at en part i almindelighed ikke kan afskæres fra at fremlægge udtalelser og erklæringer, der inden sagsanlægget er indhentet hos rådgivere og eksperter, og tiltrådte, at der i sagen ikke var grundlag for at fravige dette udgangspunkt. Højesteret stadfæstede derfor kendelsen.

Tilladelse til kære til Højesteret af 29. december 2006 (PBN 2006-22-2748).

U 2007.2040 H.

Kan en speciallægeerklæring, som skal indgå i grundlaget for Arbejdsskadestyrelsens vurdering efter erstatningsansvarslovens § 10 indhentes ensidigt?

Under en sag ved byretten, hvor en lønmodtagerorganisation, F, som mandatar for A havde anlagt sag mod dennes arbejdsgiver, B, med påstand om erstatning i anledning af en arbejdsulykke, blev parterne enige om at anmode Arbejdsskadestyrelsen, S, om en udtalelse efter erstatningsansvarslovens § 10. S besvarede henvendelsen med en anmodning om, at A til brug for styrelsens vurdering blev undersøgt af en speciallæge i neurokirurgi, idet S anbefalede, at speciallægen valgtes i samråd med A og efter aftale mellem parterne. A's advokat foreslog derefter en speciallæge, L1, men B's advokat protesterede og foreslog i stedet en anden læge, L2. Byretten afsagde kendelse om, at A

kunne anmode L1 om at udfærdige speciallægeerklæringen til brug for S' udtalelse. Afgørelsen blev stadfæstet af landsretten med den begrundelse, at en speciallægeerklæring, der skulle indgå i grundlaget for S' vurdering efter erstatningsansvarslovens § 10, kunne indhentes ensidigt. B indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse kendelsen for Højesteret. Højesteret stadfæstede landsrettens kendelse i henhold til grundene med en bemærkning om, at der ikke herved var taget stilling til, om en speciallægeerklæring fra L1 ville kunne fremlægges som selvstændigt bevis i retssager, jf. U 2005 576 H, eller med hvilken vægt S' vejledende udtalelse, der byggede på blandt andet den ensidigt indhentede erklæring, kunne indgå i sagen.

Tilladelse til kære af 29. december 2006 (PBN 2006-22-2687).
U 2007.2250/2 H.

Kan skadelidte fremlægge en speciallægeerklæring, som er indhentet på foranledning af kommunen som led i administrationen af sygedagpengereglerne, under en erstatningssag mod arbejdsgiveren i anledning af en arbejdsulykke?

Under en sag ved byretten, hvor A havde anlagt sag mod en tidligere arbejdsgiver med påstand om erstatning i anledning af en arbejdsulykke, ønskede A at fremlægge en speciallægeerklæring, der byggede på en samtale med og klinisk undersøgelse af A, foretaget efter sagens anlæg. Erklæringen var indhentet på foranledning af den lokale kommune, K, med det formål at indgå i dennes sagsbehandling som led i administrationen af sygedagpengereglerne, idet den var afgivet til brug for K's vurdering af årsagssammenhængen mellem den ulykke, A havde været udsat for, og hans efterfølgende sygdom. Da erklæringen var indhentet ensidigt efter retssagens anlæg, og da det var uden betydning, at erklæringen var indhentet på K's foranledning og at ønsket om fremlæggelse af erklæringen havde baggrund i en opfordring fra modparten om fremlæggelse af de kommunale sagsakter, fik A ikke tilladelse til at fremlægge erklæringen. Højesteret stadfæstede derved landsrettens kendelse, der igen var en stadfæstelse af byrettens kendelse.

Tilladelse til kære af 6. december 2006 (PBN 2006-22-2506).
U 2007.2329/1 H

Skal domstolsprøvelse af en afgørelse efter udlændingelovens § 52 ske på grundlag af forholdene på afgørelsestidspunktet eller kan mellemkommende fakta inddrages?

I november 2000 indrejste en thailandsk kvinde, K, i Danmark efter at have fået opholdstilladelse på grundlag af ægteskab med en dansk statsborger, M. I september 2001 indrejste K's 17-årige thailandske datter, A, efter at have fået opholdstilladelse på grundlag af familiesammenføring med K i medfør af udlændingelovens dagældende § 9, stk. 1, nr. 3, på vilkår om, at hun boede hos K. I februar 2003 inddrog Udlændingestyrelsen A's opholdstilladelse, under henvisning til at styrelsen samme dag havde inddraget K's opholdstilladelse, da hun ikke længere levede sammen med M. I juni 2003 blev K skilt. I juli 2003 blev hun gift med en anden dansk statsborger, N, og søgte igen om opholdstilladelse. A flyttede ind hos K og N og fik arbejde. I december 2003 stadfæstede Integrationsministeriet styrelsens afgørelse, da inddragelsen ikke virkede særligt belastende for A, jf. udlændingelovens § 19, stk. 5, jf. § 26, stk. 1. A blev kæreste med N's

søn, B, og flyttede sammen med ham i begyndelsen af 2004. I september 2005 fik de sammen et barn. Sagen blev indbragt for byretten, der i november 2005 ophævede Integrationsministeriets afgørelse. I marts 2006 opretholdt landsretten ministeriets afgørelse. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte A afgørelsen for Højesteret. Højesteret fastslog, at udlændingelovens § 52 måtte forstås således, at domstolsprøvelsen af ministeriets afgørelse om inddragelse af opholdstilladelse skulle ske på grundlag af forholdene på tidspunktet for afgørelsen. Der kunne derfor ikke ved prøvelsen lægges vægt på, at A efterfølgende var flyttet sammen med B og havde fået et barn med ham. Der var ikke grundlag for at tilsidesætte ministeriets vurdering i december 2003 af, at inddragelsen da ikke var særligt belastende for hende, og afgørelsen var ikke i strid med art. 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Højesteret stadfæstede derfor kendelsen om at opretholde ministeriets afgørelse.

Tilladelse til kære til Højesteret af 30. juni 2006 (PBN2006-22-2473).
U 2007.1336 H.

Kan et forlig indgået på et fællesmøde mellem arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer fuldbyrdes over for en organiseret arbejdsgiver?

Under fagretlig behandling på et fællesmøde af et krav om efterbetaling af løn til en lønmodtager, A, indgik HTS-Arbejdsgiverforening og Dansk Arbejdsgiverforening på arbejdsgiversiden aftale om, at arbejdsgiveren, B, skulle betale 125.000 kr. til A. Under en fogedsag om tvangsfuldbyrdelse af aftalen gjorde B gældende, at han ikke var bundet af aftalen. Fogedretten fremmede sagen og foretog udlæg. Landsretten ophævede udlægget, da det ikke var bestemt i forliget, at det kunne tjene som grundlag for fuldbyrdelse. Sagen blev med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt for Højesteret. Højesteret fastslog, at forlig, som er indgået på et fællesmøde mellem relevante organisationer, kan fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om fuldbyrdelse af retsforlig, jf. arbejdsretslovens § 21, stk. 2, jf. retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 2. B var medlem af en arbejdsgiverforening, der bestemte, at medlemmerne skulle overholde aftaler, som måtte blive truffet af bl.a. HTS-Arbejdsgiverforeningens og Dansk Arbejdsgiverforenings repræsentanter ved fagretlig behandling af opståede uoverensstemmelser. Da sagen var blevet behandlet fagretligt ved fællesmødet, hvor forliget blev indgået, var B bundet af forliget. Sagen kunne derfor fremmes ved fogedretten.

Tilladelse til kære til Højesteret af 5. september 2006 (2006-22-2547).
U 2007.1013 H.

Kan pantefogeden foretage udlæg i et kontantbeløb, der er medtaget af politiet under en ransagning?

Politiet havde under en ransagning hos A medtaget et beløb på 70.000 kr. Politiet havde kontaktet kommunen K og fået oplyst, at A skyldte det offentlige ca. 130.000 kr. vedrørende børnepenge. 4 dage senere foretog K's pantefoged udlæg i kontantbeløbet. Udlægget blev foretaget på politistationen, og uden at A forinden var blevet underrettet om det. A anførte, at såvel henvendelsen til K som foretagelsen af udlæg var ulovlig, da politiet ikke var kommet i besiddelse af kontantbeløbet på en lovlig måde, at han burde have været underrettet om udlægsforretningen, og at pengene i øvrigt ikke var hans. Såvel

byretten som landsretten stadfæstede pantefogedens udlæg. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte A afgørelsen for Højesteret. Højesteret lagde til grund, at pengene tilhørte A, og udtalte, at K ikke var kommet i besiddelse af oplysningerne om beløbs eksistens på en sådan måde, at udlægget var ulovligt. Betingelserne for at foretage udlægget uden forudgående underretning af A var til stede, jf. inddrivelseslovens § 5, jf. retsplejelovens § 493, stk. 2, og udlægget blev herefter stadfæstet.

Tilladelse til kære til Højesteret af 16. januar 2006 (2005-22-2030).

U 2006.2896 H.

Se også U 2006.2895 H (PBN2005-25-1131) gengivet nedenfor side 45.

Er en påstand om stadfæstelse af en arrest fremsat under en verserende sag om den fordring, for hvilken arresten blev gjort, tilstrækkelig efter retsplejelovens § 638, stk. 1, jf. § 634?

Den 16. december 2004 foretog fogedretten efter anmodning fra K arrest i købesummen for en ejendom, som K havde deponeret i en bank til fordel for sælgeren af ejendommen, S. I en supplerende duplik af 17. december 2004 i hovedsagen mellem S og K, der var anlagt af S med påstand om, at K skulle frigive den deponerede købesum, og hvorunder K havde påstået frifindelse på grund af mangler ved ejendommen, nedlagde K påstand om stadfæstelse af arresten. Den 5. januar 2005 anmodede S's advokat om ophævelse af arresten, da der ikke var anlagt arrestsag, jf. retsplejelovens § 638, stk. 1. Byretten ophævede arresten, og afgørelsen blev stadfæstet af landsretten, men blev af K indbragt for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Højesteret tiltrådte, at der efter ordlyden af retsplejelovens § 634, stk. 2, sammenholdt med § 348, stk. 1, i tilfælde, hvor der allerede verserer retssag om den pågældende fordring, skal anlægges arrestsag ved, at der inden en uge efter arrestens foretagelse indleveres stævning med påstand om stadfæstelse af arresten. Da dette ikke var sket, stadfæstede Højesteret landsrettens kendelse.

Tilladelse til kære til Højesteret af 9. februar 2006 (PBN 2005-22-2248).

U 2006.2082/3 H.

Kan et pantebrev underskrevet i henhold til fuldmagt fra en deltager i et interessentskabsprojekt danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse for interessentskabets gæld?

I august 1999 købte A to andele i et interessentskabsprojekt, I, der angik køb af en udlejningsejendom. I forbindelse hermed meddelte han B uigenkaldelig fuldmagt til på hans vegne at underskrive ethvert dokument, herunder udstede pantebreve, vedrørende den pågældende ejendom. I begyndelsen af 2000 købte B på I's vegne ejendommen, og i forbindelse hermed underskrev B to pantebreve. Som pantebrevsdebitor var angivet I, hvorefter fulgte navne og adresser på 10 personer, herunder A. Efter at ejendommen i august 2002 var blevet solgt på tvangsauktion, uden at der var opnået dækning til pantebrevene, indleverede pantebrevskreditoren en begæring til fogedretten om udlæg hos A på grundlag af de to pantebreve. Fogedretten afviste at foretage udlægget, under henvisning til at pantebrevene ikke kunne tjene som udlæggsfundament mod A personligt, da han hverken med sin underskrift eller ifølge fuldmagt havde påtaget sig en personlig hæftelse for I's gæld. Landsretten ophævede fogedrettens kendelse og hjemviste sagen til

fornyet behandling ved fogedretten. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagen for Højesteret. Højesteret stadfæstede fogedrettens kendelse i henhold til grunde-
ne.

Tilladelse til kære til Højesteret af 27. februar 2006 (PBN 2003-22-1273).
U 2006.2343 H.

Hvornår opnås der bopæl i børnebortførelseslovens § 10's forstand?

I februar 2004 indgik en australsk far, F, og en dansk mor, M, i Australien aftale om bl.a. delt forældremyndighed til deres barn, B, der var født i april 2000. Af aftalen fremgik bl.a., at M og B skulle rejse til Danmark den 17. februar 2004 og blive der indtil den 1. maj 2005, hvorefter de skulle vende tilbage til Australien. I overensstemmelse hermed rejste M og B til Danmark. I juni 2004 meddelte M F, at deres forhold var forbi. F anmodede i juni 2004 fogedretten om udlevering af B, men udleveringen blev ved Østre Landsrets afgørelse af 21. december 2004 afslået med den begrundelse, at B efter aftalen lovligt kunne opholde sig i Danmark indtil den 1. maj 2005. M havde i juli 2004 anlagt forældremyndighedssag i Danmark og fik ved Østre Landsrets anke af 21. april 2005 tillagt forældremyndigheden. Da M og B ikke kom til Australien efter den 1. maj 2005, indgav F på ny anmodning til fogedretten om udlevering af B. Fogedretten fandt, at barnet havde bopæl i Australien og at F's anmodning om udlevering derfor var omfattet af §10 i børnebortførelsesloven. Landsretten fandt derimod, at B havde erhvervet bopæl i Danmark og afviste derfor F's begæring om udlevering af barnet i henhold til børnebortførelsesloven. F indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagen for Højesteret. Højesteret fastslog, at B erhvervede bopæl i Australien, da hun sammen med sine forældre opholdt sig der fra oktober 2000 til februar 2004 alene afbrudt af rejser til Danmark. Den 16. februar 2004 indgik F og M bistået af hver deres advokat for en australsk domstol aftale om, at M kunne tage ophold i Danmark med B den 17. februar 2004 til den 1. maj 2005. Efter denne dato var M's tilbageholdelse af B i Danmark ikke længere lovlig i henhold til aftalen, og B havde ikke i kraft af det aftalte, midlertidige ophold af godt 1 års varighed skiftet bopæl fra Australien til Danmark i børnebortførelseslovens § 10's forstand. Herefter var M's tilbageholdelse af B efter den 1. maj 2005 ulovlig, og F havde krav på at få B tilbagegivet i medfør af børnebortførelseslovens § 10.

Tilladelse til kære til Højesteret af 14. juli 2006 (PBN 2006-22-2459).
U 2007.1205 H.

Ophævelse af kendelse om gældssanering som følge af skyldners svig i forbindelse med afgivelse af oplysninger til brug for skifterettens behandling af begæring om gældssanering.

I 2000 opnåede A gældssanering, hvorved den samlede gæld på 9.209.216 kr. blev nedskrevet til 136.455 kr., der skulle afdrages over 5 år. En af A's kreditorer, K, anmodede i 2005 skifteretten om at ophæve gældssaneringskendelsen, idet K gjorde gældende, at A havde handlet svigagtigt i forbindelse med behandlingen af gældssanerings sagen i 2000. Det svigagtige forhold indebar efter K's opfattelse, at dividenden var blevet fastsat for

lavt. A havde pr. kulance tilbudt at betale 50.000 kr. til fordeling blandt kreditorerne, men S havde afvist dette tilbud. Den 12. januar 2006 afsagde skifteretten kendelse om ophævelse af gældssaneringen for A. A kærede kendelsen til landsretten. Landsrettens flertal tiltrådte, at A havde handlet svigagtigt, men fandt på baggrund af, at A havde overholdt vilkårene i gældssaneringskendelsen, den tid der var gået siden afsigelsen af kendelse om gældssanering, samt de store konsekvenser en ophævelse ville have for A og dennes familie, at det var forsvarligt at hjemvise sagen til skifteretten med henblik på fastsættelse af et engangsbeløb til fordeling blandt kreditorerne. Landsrettens mindretal stemte for at stadfæste skifterettens kendelse. Procesbevillingsnævnet meddelte K tilladelse til kære til Højesteret. Højesteret fandt, at A havde handlet svigagtigt. Højesteret fandt derfor, at gældssaneringskendelsen burde ophæves, idet hverken den forløbne tid eller andre omstændigheder kunne begrunde, at ophævelse blev undladt. Højesteret anførte endvidere, at konkurslovens § 229 sammenholdt med § 228 ikke indeholder hjemmel til at genoptage en gældssaneringssag, i hvilken skyldneren har udvist svig, med henblik på fastsættelse af en højere dividende.

Retten i Vardes kendelse af 12. januar 2006 (SKS 3-39/2005).

Vestre Landsrets kendelse af 21. juni 2006 (14. afdeling, B-0240-06).

Tilladelse til kære til Højesteret af 18. september 2006 (PBN 2006-22-2613).

Højesterets kendelse af 22. august 2007 (sag 450/2006).

Sagsomkostninger

Kan en biintervenient, der er indtrådt til støtte for den vindende part, tillægges sagsomkostninger, når biintervenienten ikke har nedlagt påstand herom, inden sagen blev optaget til dom?

I 2000 meddelte Patent- og Varemærkestyrelsen A patent på en maskine til affedtning af dyretarme. Afgørelsen blev af B påklaget til Ankenævnet for Patenter og Varemærker, der den 22. april 2002 traf afgørelse om at udslette patentet. A indbragte ankenævnets afgørelse for domstolene med påstand om, at ankenævnet skulle anerkende, at A's opfindelse var patenterbar. Efter at være blevet procesunderrettet indtrådte B som biintervenient i sagen til støtte for ankenævnet. B nedlagde først i en omkostningsopgørelse, der blev udarbejdet efter, at landsretten havde optaget sagen til dom, påstand om tilkendelse af sagsomkostninger. Landsretten frifandt Ankenævnet for Patent- og Varemærker, der blev tillagt sagsomkostninger hos A. Landsretten tilkendte ikke B sagsomkostninger, allerede fordi B ikke havde nedlagt påstand herom under domsforhandlingen, inden sagen blev optaget til dom. Procesbevillingsnævnet meddelte B tilladelse til anke af omkostningsafgørelsen til Højesteret.

Vestre Landsrets dom af 23. november 2005 (7. afdeling, B-1610-02).

Tilladelse til anke til Højesteret af 16. august 2006 (PBN 2005-22-2321).

Kan en tabende part pålægges sagsomkostninger, der var pålagt den vindende part i en sag, der var blevet behandlet samtidig?

A anlagde sag ved byretten mod selskabet S med påstand om erstatning for erhvervsevnetab som følge af en lidelse, som han mente at have pådraget sig under arbejde hos S.

Efter at S havde anlagt sag ved landsretten mod Den Sociale Ankestyrelse, D, med påstand om, at D skulle anerkende, at A's lidelse var en arbejdsskade i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven, blev S ved byrettens dom pålagt at betale erhvervsevnetab mv. til A. S ankede dommen til landsretten, der besluttede at behandle ankesagen sammen med sagen mellem S og D. På baggrund af landsrettens tilkendegivelse efter domsforhandlingen forligte A og S ankesagen, således at A anerkendte ikke at have noget krav mod S, hvorefter S hævede førsteinstanssagen mod D. Efter landsrettens omkostningsafgørelse skulle A betale sagsomkostninger til S med ca. 152.000 kr., idet dette beløb omfattede bl.a. ca. 62.000 kr. til dækning af S's udgifter til sagsomkostninger, som landsretten havde pålagt S at betale i den hævede sag mod D. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse omkostningsafgørelsen for Højesteret. Højesteret udtalte, at sagen mellem S og D ikke blev behandlet som en ad citationssag efter retsplejelovens § 250, stk. 2, men som en selvstændig sag. I en sådan situation var der ikke hjemmel i retsplejelovens § 314, jf. § 312, stk.1, jf. § 316, stk. 1, til ved fastsættelsen af de sagsomkostninger, A skulle betale til S, at tage hensyn til S' udgifter ved retssagen mod D. Den omstændighed, at retssagerne i medfør af retsplejelovens § 254 blev behandlet i forbindelse med hinanden, kunne ikke føre til et andet resultat. De sagsomkostninger, A skulle betale til S, blev derfor nedsat til ca. 90.000.

Tilladelse til kære til Højesteret af 17. januar 2006 (PBN 2005-22-2195).
U 2006.1868H.

Skal en borger, der har tabt en sag mod en offentlig myndighed om et tvivlsomt fortolkningsspørgsmål, betale sagsomkostninger?

I februar 1995 pådrog A sig en personskade som følge af et voldeligt overfald. I november 1995 søgte hun erstatning fra Erstatningsnævnet, E. I 1996 besluttede A's pensionsforsikringsselskab, P, at give hende fuld midlertidig invalidepension fra september 1996. I april 1998 fastsatte Arbejdsskadestyrelsen A's erhvervsevnetab til 35 % og stationærtidspunktet til februar 1996. I februar 1999 udsatte E sagen, da det var uafklaret, om A havde krav på invalidepension fra P. I juli 2001 blev den midlertidige invalidepension indstillet. A var da nær ved at afslutte et erhvervsrettet studium, og E udsatte i december 2001 på ny sagen på A's fuldførelse af studiet og afklaring af A's fremtidige beskæftigelsesforhold. Efter afslutning af studiet ultimo 2001 fik A fra februar 2002 ansættelse på deltid. I maj 2002 ønskede E på ny at forelægge sagen for Arbejdsskadestyrelsen, hvilket A ikke ville medvirke til. Herefter afslog E i oktober 2002 at give A erstatning, under henvisning til at der ikke var dokumenteret varigt erhvervsevnetab. A anlagde sag mod E med påstand om erstatning. Byretten fastslog, at E's udsættelse af at træffe afgørelse var berettiget i 1999, men ikke i 2001, og hjemviste sagen til E, da det fandtes godtgjort, at A havde lidt varigt erhvervsevnetab. Landsretten frifandt E, idet også udsættelsen i 2001 var berettiget, og fordi det i mangel af en ny udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen ikke var godtgjort, at A havde lidt et varigt erhvervsevnetab. Landsretten pålagde A at betale godt 100.000 kr. i sagsomkostninger for byret og landsret. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse spørgsmålet om sagsomkostninger for Højesteret, der fastslog, at der var truffet afgørelse i en sag mellem en borger og en offentlig myndighed om bl.a. et tvivlsomt fortolkningsspørgsmål. På den baggrund skulle ingen af parterne betale sagsomkostninger for byret eller landsret til den anden part, mens E skulle betale omkostninger for Højesteret til A.

Tilladelse til kære til Højesteret af 16. august 2006 (PBN 2005-22-2238).
U 2007.943 H.

Hvor stort skal salæret være til en beskikket advokat, når sagsgenstanden er af betydelig størrelse?

Lejerne, L, i en udlejningsejendom anlagde sag mod det selskab, S, der ejede ejendommen, med påstand om, at S skulle overdrage ejendommen til en andelsboligforening, der var stiftet af dem. Ifølge påstanden skulle kontantprisen være 47,2 mio. kr., idet L gjorde gældende, at der var indgået en aftale om overdragelse af ejendommen på bl.a. dette vilkår. L havde fået fri proces, og landsretten beskikkede advokat A for L. Ved landsrettens dom fik L fuldt medhold. Landsretten tillagde A et salær på 350.000 kr. plus moms. A indbragte salærafgårelsen for Højesteret med påstand om, at salæret skulle forhøjes til 1,45 mio. kr. plus moms. Til støtte herfor gjorde A gældende, at salæret ikke stod i forhold til sagens værdi. Højesteret udtalte, at der ved fastsættelsen af salæret til A skulle tages udgangspunkt i sagens værdi, men at der samtidig måtte tages hensyn til det opnåede resultat for lejerne og den økonomiske betydning heraf, sagens karakter og arbejds omfang. Efter en samlet vurdering forhøjede Højesteret skønsmæssigt salæret til 500.000 kr. plus moms.

Tilladelse til kære til Højesteret af 19. oktober 2006 (PBN 2006-22-2400).
U 2007.1587 H.

Fastsættelse af sagsomkostninger i et sagskompleks, der har afventet en prøvesag.

Ved en dom afsagt af Højesteret i 2001 (U.2001.1770 H) blev det afgjort, at banken B's opsigelse af et kommanditselskab, S', udlandslån i 1992 og realisation af S' obligationsbeholdning var i strid med parternes aftalegrundlag og derfor var ansvarspådragende for B. En række kommanditister, K, anlagde efterfølgende sag mod B med påstand om erstatning i en prøvesag mellem B og K1 frifandt Højesteret B og pålagde K1 at betale sagens omkostninger med 300.000 kr. (jf. U.2006.870 H). De øvrige kommanditister hævdede herefter sagerne mod B. I en sag mellem B og K2, der verserede ved landsretten, pålagde landsretten herefter K2 at betale 15.000 kr. i sagsomkostninger. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte K2 omkostningsafgårelsen for Højesteret, der nedsatte sagsomkostningerne til 7.500 kr. under henvisning til oplysninger om omfanget af arbejdet med sagen, dennes karakter og kravets størrelse. Procesbevillingsnævnet havde modtaget i alt 42 ansøgninger om tilladelse til kære af byretternes omkostningsafgårelser i tilsvarende sager, som andre kommanditister havde anlagt mod B. Efter Højesterets afgørelse blev der givet bevilling i 11 af disse sager, mens der i de øvrige sager blev givet afslag.

Østre Landsrets afgørelse af 27. marts 2006 (13. afd. Sag nr. B-2636-97).
Tilladelse til kære af 15. juni 2006 (PBN 2006-22-2517)
Højesterets afgørelse af 31. oktober 2006 (sag 294/2006)

4.2. Straffesager

4.2.1. Tilladelse til anke i straffesager

Kan en ankesag fremmes til dom uden den tiltaltes tilstedeværelse i tilfælde af tiltaltes forfald som følge af sygdom?

Ved en byretsdom blev T idømt en bøde på 1.000 kr. og pålagt at betale fortløbende tvangs-bøder for overtrædelse af lov om vandforsyning ved at have undladt at efterkomme en kommunes påbud om forbedring af vandkvaliteten på hans ejendom. T ankede til landsretten med påstand om frifindelse, men mødte ikke til den berammede domsforhandling i landsretten, hvorfor hans forsvarer begærede sagen udsat. Forsvareren henviste herved til en lægeerklæring, hvoraf fremgik, at T havde en psykisk lidelse og en somatisk hjertesygdom, som aktuelt gjorde, at han ikke kunne møde. Sagen havde da været berammet til domsforhandling 3 gange, uden at T på grund af sygdom havde været i stand til at møde. Landsretten fremmede derefter domsforhandlingen, bl.a. under henvisning til at T allerede havde afgivet en detaljeret forklaring i byretten og nu var repræsenteret ved sin beskikkede advokat. Landsretten stadfæstede herefter byrettens dom. T ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse til Højesteret med påstand om ophævelse af landsrettens dom og hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved landsretten. Højesteret udtalte, at gennemførelse af domsforhandlingen i tilfælde, hvor en tiltalt har lovligt forfald, kun kan komme på tale under ganske særlige omstændigheder. Da sådanne omstændigheder ikke forelå, og det derfor var en fejl, at landsretten havde gennemført domsforhandlingen uden T's tilstedeværelse, ophævede Højesteret dommen og hjemviste sagen til fornyet behandling ved landsretten.

Tilladelse til anke til Højesteret af 9. november 2006 (PBN 2006-25-1353).
U 2007.1109/2 H.

Er spytning i ansigtet en overtrædelse af straffelovens § 244?

T blev tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 244 ved at have spyttet en butiksekspedient i ansigtet. T nægtede sig skyldig, idet han gjorde gældende, at spytning ikke er omfattet af straffelovens § 244. Såvel byret som landsret fandt T skyldig i overtrædelse af straffelovens § 244. T ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse til Højesteret. Højesteret udtalte, at det at spytte en anden person i ansigtet er en handling af en sådan karakter, at den må anses for omfattet af straffelovens § 244, og stadfæstede landsrettens dom.

Tilladelse til anke til Højesteret af 24. januar 2006 (PBN 2005-25-1047).
U 2006.2687 H.

Kan udvisning undlades som følge af konsekvenser for ægtefælle og barn, selvom familielivet var etableret under ulovligt ophold her?

A, der er kinesisk statsborger, indrejste i Danmark i marts 2004 på grundlag af en opholdstilladelse til juli 2004 med henblik på et højskoleophold. I maj 2004 fik hun opholdstilladelsen forlænget til udgangen af juli 2005 som studerende ved en læreanstalt. I august 2004 blev hun

kæreste med en kinesisk statsborger B, der har ophold i Danmark som flygtning. I september 2004 flyttede de sammen. Den 4. maj 2005 fik de en prøvelsesattest med henblik på ægteskab, og i november 2005 blev de gift og fik et barn. A var den 17. maj 2005 blevet anholdt og sigtet for dokumentfalsk samt afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med forlængelsen af opholdstilladelsen i maj 2004. I november 2005 blev hun ved en ankedom idømt straf af fængsel i 3 måneder herfor og udvist med indrejseforbud i tre år. A indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse bestemmelsen om udvisning for Højesteret, der fastslog, at den forlængede opholdstilladelse var opnået ved svig, og at karakteren af kriminaliteten talte for, at der skete udvisning. Det måtte imidlertid heroverfor tillægges betydning, at B ikke kunne følge med til Kina, hvis A blev udvist, og det måtte lægges til grund, at de heller ikke kunne videreføre familielivet i noget andet land. En udvisning ville derfor have den alvorlige konsekvens, at familien måtte leve adskilt i den periode, indrejseforbuddet gjaldt. A havde ikke lovligt ophold her, da familielivet med B blev etableret, men der var ikke grundlag for at antage, at B forud for anholdelsen den 17. maj 2005 var bekendt med, at der var problemer med lovligheden af hendes ophold. Højesteret fandt på den baggrund, at en udvisning som følge af dens konsekvenser for B og barnet ville være uproportional i forhold til den begåede kriminalitet, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1, nr. 4, og frifandt A for udvisning.

Tilladelse til anke til Højesteret af 8. juni 2006 (PBN 2005-25-1204).
U 2007.719 H.

20 dages betinget fængsel for køb over nettet og besiddelse af børnepornografiske billeder.

T blev ved byrettens dom idømt betinget fængsel i 20 dage for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, ved over internettet at have købt adgang til en amerikansk internethjemmeside indeholdende børnepornografi og herved at have gjort sig bekendt med utugtige billeder af personer under 18 år, ligesom han fra hjemmesiden havde downloaded og lagret sådanne billedfiler på cd-rom. Han var derved kommet i besiddelse af ikke under 140 børnepornografiske billeder. Ved dommen blev T, der tidligere havde haft tilknytning til spejderbevægelsen, frifundet for anklagemyndighedens påstand om, at han indtil videre skulle frakendes retten til erhvervsmæssigt eller i forbindelse med fritidsaktiviteter at beskæftige sig med børn og unge under 18 år, jf. straffelovens § 79, stk. 2. Landsretten ændrede straffen til ubetinget fængsel i 20 dage og tog påstanden om frakendelse til følge, således at frakendelsen skete indtil videre. T ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse til Højesteret. Højesteret udtalte, at der ved fastsættelsen af straffen måtte lægges vægt på, at T havde været i besiddelse af et ikke ubetydeligt antal børnepornografiske billeder, men at der på den anden side ikke var tale om billeder med børn i samlejesituationer eller med lignende groft børnepornografisk indhold. Som udgangspunkt burde en betinget straf ikke være udelukket ved førstegangsovertrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, medmindre der var tale om en overtrædelse af betydelig grovhed. En sådan grovhed forelå ikke, og Højesteret fandt det derfor forsvarligt at gøre straffen på 20 dages fængsel betinget. Endvidere fandt Højesteret ikke grundlag for at fastslå, at der bestod en nærliggende fare for, at T ville misbruge adgangen til at beskæftige sig med børn og unge under 18 år. Højesteret stadfæstede derfor byrettens dom.

Tilladelse til anke til Højesteret af 6. juni 2006 (PBN 2005-25-1238).
U 2007.404 H.

40 dages betinget fængsel for modtagelse over internettet og besiddelse af børnepornografiske billeder og film.

T blev ved byrettens dom idømt fængsel i 3 måneder betinget for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, ved over internettet mod vederlag at have gjort sig bekendt med utugtige fotografier og filmsekvenser af personer under 18 år og ved at have været i besiddelse af i alt 1.143 utugtige fotos og 10 utugtige filmsekvenser af personer under 18 år, der var lagret på hans pc og på en cd-rom. Landsretten nedsatte fængselsstraffen til 60 dage, men gjorde straffen ubetinget. Højesteret lagde på den ene side vægt på antallet af børnepornografiske billeder og filmsekvenser og på den anden side, at kun 16 af billederne viste børn i samlejlignende situationer eller på tilsvarende måde var af groft børnepornografisk indhold, mens filmsekvenserne ikke havde et sådant indhold. T ankede med Procesbevillingsnævnets tilladelse til Højesteret. Højesteret nedsatte derfor straffen til fængsel i 40 dage. Da udgangspunktet burde være, at anvendelse af betinget straf ikke var udelukket ved førstegangsovertrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, medmindre der var tale om en overtrædelse af betydelig grovhed, hvilket der ikke var tale om i den pågældende sag, fandt Højesteret det forsvarligt at gøre straffen betinget. Højesteret stadfæstede derfor byrettens dom med den nævnte ændring med hensyn til fængselsstraffens længde.

Tilladelse til anke til Højesteret af 4. juli 2006.
U 2007.407 H.

2 år og 9 måneders fængsel for flere grove seksuelle overgreb mod 12-årig dreng, blufærdighedskrænkelser af grov karakter over for to drenge på 11 og 10 år samt besiddelse af børnepornografisk materiale.

T var i landsretten dømt for over en periode på et par uger at have begået flere grove seksuelle overgreb mod en 12-årig dreng. Overgrebene omfattede tre anale samlejer, ligesom han herunder og i yderligere et eller to tilfælde suttede på og manipulerede drengens kønsllem og formåede drengen til i samme omfang at sutte på og manipulere sit kønsllem. Herudover var han dømt for blufærdighedskrænkelser af grov karakter over for to drenge på 11 og 10 år samt for besiddelse af børnepornografisk materiale. T var mange gange tidligere straffet for ligeartet kriminalitet. By- og landsret idømte ham 1 års fængsel. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt anklagemyndigheden sagen for Højesteret. Højesteret fastsatte straffen til fængsel i 2 år og 9 måneder som en til lægsstraf til en dom på 3 måneder. Der blev lagt vægt på grovheden og omfanget af overgrebene og på T's mange tidligere domme for ligeartet kriminalitet. Det blev også tillagt betydning, at der ved en ændring fra 2002 af straffeloven var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn.

Tilladelse til anke til Højesteret af 9. maj 2006. (PBN 2006-25-1279).
U 2007.254 H.

1 år og 9 måneders fængsel for flere grove seksuelle overgreb mod en 10-11-årig dreng og et enkelt tilfælde af blufærdighedskrænkelser mod en 6-årig dreng.

T var i landsretten dømt for over en periode på et år at have begået flere grove seksuelle overgreb mod en 10-11-årig dreng. Overgrebene omfattede blandt andet 2 anale samlejer. Endvidere var han dømt for et enkelt tilfælde af blufærdighedskrænkelser mod en 6-årig dreng. Byretten idømte T fængsel i 2 år, mens landsretten nedsatte straffen til 1 år og 3 måneder. Anklagemyndigheden indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse sagen for Højesteret. Højesteret fastsatte straffen til fængsel i 1 år og 9 måneder. Der blev lagt vægt på grovheden og omfanget af de begåede overgreb. Det blev også tillagt betydning, at der ved en ændring fra 2002 af straffeloven var tilsigtet en vis skærpelse af straffen for seksuelle overgreb mod børn. Endelig blev der lagt vægt på T's gode personlige forhold, herunder at han var ustraffet.

Tilladelse til anke til Højesteret af 10. maj 2006 (PBN 2005-25-1233).
U 2007.258 H.

4.2.2. Tilladelse til kære i straffesager

Kan politiets rådighedsberøvelse af et pengebeløb til sikkerhed for A's gæld til en kommune kunne prøves efter reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74?

Politiet foretog med hjemmel i retsplejelovens § 796, stk. 3, ransagning på bopælen hos A, der var mistænkt for salg af hash. Under ransagningen fandt en politimand, P, en pengekasse med 70.000 kr. P kontaktede vagthavende på politigården, der ved henvendelse til kommunen, K, fik oplyst, at K havde 5 fordringer mod A fra »forskellige instanser«. Politiet medtog herefter beløbet. A indbragte spørgsmålet om lovligheden af politiets disposition for retten, idet han gjorde gældende, at der forelå en beslaglæggelse, hvis lovlighed skulle afgøres efter retsplejelovens kapitel 74. Politiet påstod afvisning, da politiets besiddelsestagen af beløbet ikke havde sammenhæng med sigtelsen, og hjemmelen hertil skulle derfor ikke søges i reglerne om beslaglæggelse, men i forholdets natur. Byretten statuerede, at der ikke havde været den fornødne klare hjemmel til beslaglæggelsen, og gav A medhold. Landsretten udtalte, at den adfærd fra politiets side, som A ønskede rettens stillingtagen til, ikke var et efterforskningskridt i forbindelse med efterforskningen af strafbare forhold, og det fulgte heraf, at en prøvelse ved domstolene hverken kunne ske efter retsplejelovens regler om beslaglæggelse eller om afgørelse af tvistigheder under efterforskningen. Landsretten afviste derfor sagen. Kendelsen blev af A indbragt for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse i henhold til grundene.

Tilladelse til kære til Højesteret af 16. januar 2006 (PBN 2005-25-1131).
U 2006.2895 H.
Se tillige U 2006.2896 H (PBN 2005-22-2030) gengivet ovenfor side 37.

Er retsformand i tidligere straffesag mod en tiltalt inhabil i ny straffesag mod samme tiltalte?

Dommeren D medvirkede som retsformand i en straffesag mod T1, der var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 155 og for mandatsvig. D havde også medvirket som retsformand i en tidligere sag, hvori T1 ved en dom af 20. juni 2006 blev fundet skyldig i mandatsvig mv. T1 gjorde gældende, at D var inhabil i den nu verserende sag, idet D under den tidligere sag havde tilsidesat T1's forklaring som utroværdig. Herudover påberåbte T1 sig nogle andre forhold. Domsmandsretten afsagde kendelse om, at D ikke var inhabil. Landsretten udtalte, at D ikke ved dommen af 20. juni 2006 - hverken direkte eller indirekte - havde taget stilling til skyldsspørgsmålet i den verserende straffesag, og da heller ikke T1's øvrige indsigelser gav grundlag for at fastslå, at der var opstået mistillid til D's fuldstændige upartiskhed, stadfæstede landsretten byrettens kendelse. T1 indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse kendelsen for Højesteret, der ligesom landsretten fandt, at den omstændighed, at byrettens kendelse om D's habilitet var blevet truffet under medvirken af domsmænd, ikke kunne medføre, at kendelsen skulle ophæves som ugyldig, jf. herved princippet i retsplejelovens § 946, stk. 1. Herefter og af de grunde, der i øvrigt var anført af landsretten, stadfæstede Højesteret landsrettens kendelse.

Tilladelse til kære til Højesteret af 22. november 2006 (PBN 2006-25-1417).

U 2007.857 H.

Betingelserne for beslaglæggelse af dokumenter på en hjemmeside i sag om indsamling af midler til terrorgrupper opfyldt.

Foreningen F udsendte i maj 2005 tre dokumenter på henholdsvis dansk, engelsk og spansk på sin hjemmeside. Ved en kendelse afsagt af byretten blev dokumenterne beslaglagt med den begrundelse, at der var tilstrækkeligt grundlag for at antage, at dokumenterne var udsendt som led i et forsøg på at tilvejebringe økonomisk støtte til terrorgrupper. Forinden var der rejst sigtelse mod en talsmand for F, T, for forsøg på overtrædelse af bestemmelsen i straffeloven om indsamling af midler til terrorgrupper, og der blev siden rejst tiltale mod T. Byrettens kendelse blev af T indbragt for landsretten med påstand om ophævelse af kendelsen og hjemvisning af sagen til fornyet behandling ved byretten, subsidiært ophævelse af beslaglæggelsen. Landsretten stadfæstede byrettens kendelse, hvorefter T med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt afgørelsen for Højesteret. Til støtte for påstanden om ophævelse af beslaglæggelsen gjorde T blandt andet gældende, at hjemmesiden ikke kunne opfattes som et forsøg på at tilvejebringe støtte til terrorgrupper, og at domstolene ikke kunne lægge EU's terrorliste uprøvet til grund, når der var tale om et indgreb over for en ytring. Desuden blev det gjort gældende, at der burde have foreligget en autoriseret oversættelse af de to fremmedsprogede dokumenter til brug for sagens behandling ved byretten. Højesteret stadfæstede landsrettens kendelse i henhold til grundene. Vedrørende spørgsmålet om oversættelse bemærkede Højesteret, at de fremmedsprogede dokumenter var blevet oversat til brug for Højesteret, og at deres indhold i det væsentlige var i overensstemmelse med det dansk-sprogede dokument. Desuden bemærkede Højesteret, at »genstande« i retsplejelovens § 802 og § 803 som anført af landsretten omfattede computerdata i form af dokumenter som de foreliggende på en hjemmeside

Tilladelse til kære til Højesteret af 6. april 2006 (PBN 2005-25-1195).

U 2007.1831 H.

Er en forsvarer berettiget til at blive bekendt med retskendelser om telefonaflytning tilvejebragt i anden sammenhæng af Politiets Efterretningstjeneste?

Advokat A, der var beskikket som forsvarer for T i en sag, som Glostrup Politi efterforskede vedr. forsøg på terrorisme, anmodede om at få oplysning om indholdet i den eller de retskendelser, der måtte ligge til grund for telefonsamtaler, der var blevet aflyttet. Kendelserne var ikke blevet tilvejebragt af Glostrup Politiet, men af Politiets Efterretningstjeneste til brug for en anden sag. Chefen for Politiets Efterretningstjeneste havde afgivet erklæring om, at aflytningerne var sket på baggrund af retskendelse. Da politiet nægtede at udlevere kendelserne, indbragte A spørgsmålet for byretten, der gav ham medhold i et nærmere bestemt omfang. Landsretten ophævede kendelsen, hvorefter spørgsmålet af A blev indbragt for Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Højesteret udtalte, at forsvarerens adgang til at gøre sig bekendt med det materiale, politiet havde tilvejebragt til brug for den sag, sigtelsen eller tiltalen angik, gjaldt uden hensyn til materialets betydning for sagen. Forsvarerens adgang til aktindsigt gjaldt alt materiale, som var af betydning for sagen, uanset om det var tilvejebragt til brug for den pågældende sag, jf. EMRK, art. 6. Da det ikke kunne udelukkes, at det ønskede materiale - uanset erklæringen fra chefen for Politiets Efterretningstjeneste - kunne være af betydning for sagen, blev A's anmodning om aktindsigt taget til følge på en nærmere angivet måde.

Tilladelse til kære til Højesteret af 22. juni 2006. (PBN 2006-25-1289)
U 2007.727 H.

Opfylder anklagemyndighedens telefoniske henvendelse til byretten om kære af en kendelse på fristens sidste dag kravene til iværksættelse af kære?

Den 4. april 2006 afsagde byretten kendelse om ophævelse af en foranstaltning i medfør af straffelovens § 68 over for A. Den 18. april 2006 gav anklagemyndigheden telefonisk byretten meddelelse om, at Statsadvokaten påkærede kendelsen, og byretten underrettede landsretten om dette ved telefax samme dag. Landsretten tog kæremålet under behandling og afsagde kendelse om opretholdelse af foranstaltningen med forlænget længstetid. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte A sagen for Højesteret. Højesteret fastslog, at byrettens kendelse ikke blev kærret skriftligt inden kærefristens udløb, og at kære heller ikke blev erklæret mundtligt til retsbogen. Da kære herefter ikke var sket i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens § 970, stk. 1, skulle kæremålet have været afvist af landsretten, og landsrettens kendelse blev derfor ophævet.

Tilladelse til kære til Højesteret af 7. november 2006 (PBN2006-25-1344).
U 2007.1513 H.

Er en ankemeddelelse indgået pr. fax til statsadvokatens kontor efter kontortids ophør rettidigt?

T blev ved en byretsdom idømt fængsel i 60 dage for kørsel i frakendelsestiden. Efter afsigelsen af dommen blev han af retten gjort bekendt med reglerne om anke, hvorefter

han udbad sig betænkningstid. På ankefristens sidste dag ankede T dommen pr. telefax, der indkom på statsadvokatens kontor kl. 17.42, det vil sige efter kontortids ophør. Landsretten fastslog, at anken var for sent indkommet, og da T ikke havde gjort det antageligt, at ankefristens overskridelse ikke kunne tilregnes ham, blev anken afvist. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragte T landsrettens kendelse for Højesteret, hvor T i første række gjorde gældende, at det var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, at anklagemyndighedens appelfrist var længere end hans, uden at dette fulgte af loven. Han anførte herved, at anklagemyndigheden kunne forkynde en anke frem til døgnets udgang på ankefristens sidste dag. Desuden gjorde han gældende, at han havde fået utilstrækkelig ankevejledning, idet det specifikt burde fremgå af denne, hvortil der kunne ankes, og inden hvilken dato og hvilket klokkeslæt den pågældende myndighed skulle modtage ankemeddelelsen. Højesteret fastslog, at anke i en straffesag skal ske inden kontortidens udløb på fristens sidste dag, og da det var ubestridt, at T's fax var indgået efter kontortids ophør, og det, T i øvrigt havde anført, ikke kunne føre til andet resultat, stadfæstede Højesteret kendelsen om afvisning.

Tilladelse til kære til Højesteret af 7. september 2006 (PBN 2006-25-1348).
U 2007.969 H.

Kan tiltaltes anke afvises på grund af manglende forkyndelse af anklageskrift?

T blev den 4. november 2005 idømt 2 års fængsel og ankede straks dommen til landsretten. Den 10. november 2005 udarbejdede anklagemyndigheden ankemeddelelse med anklageskrift, som forgæves blev forsøgt forkyndt for T, hvis bopæl og opholdssted var ukendt. Den 20. december 2005 anmodede anklagemyndigheden landsretten om at afvise T's anke, fordi det ikke havde været muligt at foretage forkyndelse for T. Den 3. januar 2006 meldte T sig til politiet og blev indsat i Vestre Fængsel, hvilket samme dag blev meddelt landsretten. Den 5. januar 2006 afviste landsretten T's anke i medfør af retsplejelovens § 965, stk. 3, 2. pkt. Højesteret bemærkede, at T var frihedsberøvet, da anken blev afvist den 5. januar 2006, og at domsforhandlingen var berammet til den 31. januar 2006. Uanset at det på grund af T's forhold ikke forud for den 3. januar 2006 havde været muligt at forkynde anklagemyndighedens ankemeddelelse for ham, var der herefter ikke fornødent grundlag for at afvise T's anke.

Tilladelse til kære til Højesteret af 18. september 2006 (PBN2006-25-1254)
U 2007.774 H.

4.2.2.1. Spørgsmål om varetægtsfængsling

Skal varetægtsfængsling i Tyskland sidestilles med varetægtsfængsling i isolation i Danmark?

S, der var sigtet for narkotikakriminalitet, blev den 5. august 2006 varetægtsfængslet i Tyskland, og efter at Københavns Byret den 14. august 2006 havde besluttet at varetægtsfængsle S in absentia, afsagde en tysk Amtsgericht den 17. august 2006 kendelse om, at S skulle undergives nærmere angivne sikringsforanstaltninger, herunder at han skulle holdes isoleret fra andre fanger. Den 26. oktober 2006 blev han overført til Dan-

mark og varetægtsfængslet i isolation. Den 9. november 2006 besluttede byretten, at S skulle forblive i isolation indtil den 23. november 2006, hvilket blev stadfæstet af landsretten, idet landsretten ikke fandt, at det forhold, at S i Tyskland under varetægtsfængslingen havde været undergivet isolation eller forhold der kunne sidestilles dermed, kunne tillægges betydning ved beregningen af fristen i retsplejelovens § 770c, stk. 3. S indbragte med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens afgørelse for Højesteret, hvor han nedlagde påstand om, at han skulle have været taget ud af isolation den 17. november 2006, da fristen på 3 måneder i retsplejelovens § 770 c, stk. 3, 1. pkt., da udløb. Højesteret fandt, at varetægtsfængslingen i Tyskland fra den 17. august 2006 måtte sidestilles med isolationsfængsling i Danmark. På baggrund af de hensyn, der ligger bag bestemmelsen i retsplejelovens § 770 c, stk. 3, 1. pkt., hvorefter isolation ikke må finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 3 måneder, burde varetægtsfængslingen i Tyskland indgå ved beregningen af dette tidsrum. Isolationen af S i medfør af denne bestemmelse skulle derfor have været ophørt den 17. november 2006. Højesteret tog ikke stilling til, om betingelserne for i medfør af § 770 c, stk. 3, 2. pkt., at udstrække isolationen ud over de 3 måneder var opfyldt, da dette spørgsmål ikke var blevet prøvet i de tidligere instanser.

Tilladelse til kære til Højesteret af 15. december 2006 (PBN 2006-26-0213)
U 2007.2072 H.

Kan der ske varetægtsfængsling i surrogat, når betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, er opfyldt?

En moder, M, der var sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, subsidiært § 245 i forbindelse med sin 8-årige søns død, sad varetægtsfængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2. Hun havde forældremyndigheden over et barn på 3 år og var desuden gravid. Byretten traf bestemmelse om, at hun i medfør af retsplejelovens § 765 kunne surrogatanbringes på en institution, hvor hun kunne have det 3-årige barn hos sig. Landsretten fandt, at M på ny skulle varetægtsfængsles i fængsel. Med Procesbevillingsnævnets tilladelse blev landsrettens afgørelse kæret til Højesteret. På tidspunktet for Højesterets afgørelse var M ved endelig dom idømt 3 års fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245, 213 og 250 og sad varetægtsfængslet i surrogat indtil straffuldbyrdelsen kunne iværksættes. Højesteret fandt, at selv om varetægtsfængslingen af M var sket i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, forelå der – navnlig på baggrund af hensynet til den nu 4-årige søn og det barn, som M i mellemtiden havde født, sådanne særlige omstændigheder, at varetægtsfængslingens øjemed havde kunnet og fortsat kunne opnås ved en surrogatanbringelse.

Tilladelse til kære af 13. juni 2006 (PBN 2006-26-0200).
Højesterets kendelse af 19. oktober 2006 (Sag 310/2006).

Mundtlig forhandling af kæremål om fortsat fængsling.

T blev den 23. oktober 2005 sigtet for røveri og trusler og fængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 763, stk. 1, nr. 2. Den 10. februar 2006 blev domsforhandling påbegyndt. I slutningen af retsmødet blev T fortsat varetægtsfængslet og sagen berammet til fortsat domsforhandling den 21. marts 2006. Den 13. februar 2006 stadfæ-

stede landsretten fængslingskendelsen, idet en anmodning om mundtlig forhandling af kæremålet blev afvist. Den 21. marts 2006 blev T idømt fængselsstraf på 1 år og 3 måneder, hvoraf 9 måneder blev gjort betinget. Den ubetingede del af straffen ansås for udstået med varetægtsfængslingen, og T blev løsladt samme dag. T kærede med Procesbevillingsnævnets tilladelse landsrettens afgørelse af 13. februar 2006 til Højesteret. Højesteret fandt, at T uanset løsladelsen havde en retlig interesse i at få prøvet kendelsen. Landsretten burde have imødekommet anmodningen om mundtlig forhandling, da fængslingen havde strakt sig ud over 3 måneder, og der ikke tidligere havde været foranstaltet mundtlig forhandling, jf. retsplejelovens § 767, stk. 3. Højesteret fandt imidlertid ikke grundlag for at ophæve kendelsen og hjemvise sagen til fornyet behandling, idet bemærkedes, at en ophævelse af kendelsen ikke i sig selv ville indebære, at T skulle have været løsladt. Højesteret tiltrådte, at betingelserne for fortsat fængsling var opfyldt, og at den fortsatte frihedsberøvelse ikke var i strid med proportionalitetskravet i retsplejelovens § 762, stk. 3. Kendelsen blev herefter stadfæstet.

Tilladelse til kære til Højesteret af 13. marts 2006 (PBN 2006-26-0193).
U 2006.2629 H.

4.2.2.2. Spørgsmål om udvisning.

Kan D, der var dømt til anbringelse, udvises ved udskrivning efter ændring af foranstaltningen til behandling, eller først efter endelig ophævelse af behandlingsdommen?

I 1997 dræbte D sin fraseparerede ægtefælle, og i 1998 blev han dømt til anbringelse på hospital for sindslidende og udvist for bestandig. I 2004 blev D's foranstaltning ændret til psykiatrisk behandling på hospital for sindslidende med tilsyn af Kriminalforsorgen under udskrivning. I 2005 var D klar til udskrivning, og anklagemyndigheden indbragte hans sag for byretten for at effektuere udvisningen i forbindelse med udskrivningen. Ved en ændring af udlændingeloven i 1998 var det blevet bestemt, at udvisning skal gennemføres i forbindelse med udskrivning fra hospital, men reglen gælder kun forhold begået efter lovens ikrafttræden og således ikke den foreliggende sag. Anklagemyndigheden gjorde imidlertid gældende, at udvisning også under den tidligere retstilstand skulle ske i forbindelse med udskrivning, da dette stemte bedst overens med det overordnede formål med udvisning og med, at en udlænding skulle være frihedsberøvet, indtil udsendelse kunne finde sted. Højesteret bemærkede, at det ifølge forarbejderne til ændringen af udlændingeloven i 1998 efter dagældende regler var uafklaret, hvornår udlændingen kunne pålægges at udrejse. Højesteret lagde til grund, at udvisningsreglerne indtil lovændringen blev praktiseret således, at en udvisning først blev effektueret i forbindelse med endelig ophævelse af foranstaltningen. På denne baggrund og henset tillige til D's ringere behandlingsmuligheder i hjemlandet ved udvisning efter udskrivningen kunne udvisningen af D først effektueres, når den idømte foranstaltning var endeligt ophævet.

Tilladelse til kære til Højesteret 13. oktober 2006 (PBN 2006-25-1383).
U 2007.2691 H.

Udvisning i henhold til dom ophævet på grund af væsentlige ændringer i den domfældtes forhold.

Ved en byretsdom af 19. februar 2001 blev T for overtrædelse af straffelovens § 244 og § 245 idømt en fængselsstraf på 6 måneder og udvist af Danmark med indrejseforbud i 5

år. I juli 2004 anmodede den beskikkede forsvarer om, at bestemmelsen om udvisning blev ophævet, idet der var indtrådt væsentlige ændringer i T's forhold. Byretten bestemte ved en kendelse, at udvisningen ikke skulle ophæves, og denne kendelse blev stadfæstet af landsretten. Under sagens behandling for Højesteret indgik T i henhold til en tilladelse fra Familiestyrelsen ægteskab med en ukrainsk kvinde, som havde opholdstilladelse i Danmark. Under hensyn til at T gennem flere år havde været forsøgt udsendt til Aserbajdsjan, uden at det skyldtes hans forhold, at udsendelse ikke var sket, og at Rigspolitets udlændingeafdeling havde oplyst, at Rigspolitiet anså udsendelsesmulighederne for udtømt, fandt Højesteret, at der var indtrådt så væsentlige ændringer i T's forhold, som - sammenholdt med de strafbare forhold, som begrundede udvisningen - førte til, at udvisningen i medfør af udlændingelovens § 50, jf. § 26, burde ophæves.

Tilladelse til kære til Højesteret af 16. november 2006 (PBN 2005-25-1102).

U 2007.421 H.

En tilsvarende sag er behandlet af Procesbevillingsnævnet under j.nr. 2005-25-1101.

5. Litteratur om 2. og 3. instansbevillinger

Jens Anker Andersen i Fuldmægtigen 1990, side 83-86: Gælder den nye appelbegrænsning i små sager også for fogedrets-, skifterets- og tinglysningsafgørelser?

Karen Dyekjær-Hansen i Lov&Ret 1992, nr. 2, side 4-6: Ingen ideelle løsninger når det gælder tredje instans bevilling.

Jørgen Jochimsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1992 B, side 97-105: De nye regler om appelbegrænsning i civile retssager.

Bernhard Gomard i Lov&Ret 1995, nr. 6, side 18-25: Pragmatik, principper og internationalisering i 1990'ernes procesret.

Eva Smith i Lov&Ret 1995, nr. 8, side 14-17: Ny lov, der stækker Højesteret baseret på urigtige oplysninger.

Bjørn Westh i Lov&Ret 1995, nr. 8, side 17-18: Ikke hold i Eva Smith's kritik, Kommentar.

Jens Anker Andersen i Auktioner, 3. udgave, 1996, side 451-454 og 456-463.

Thomas Rørdam i Lov&Ret 1996, nr. 6, side 29-32: Anke-praksis i strid med Folketingets forudsætning.

Bernhard Gomard m.fl. i Fogedret, 4. udgave, 1997, side 416-417.

Jens Anker Andersen i Tvangsfuldbyrdelse, 3. udgave, 1997, side 314-316 og 319-320.

Kristine Queitsch i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 12-18: Nogle bemærkninger om appelbegrænsning i civile retssager - 10.000 kr.s grænsen.

Ivan Larsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 221-223: Ankebegrænsninger i de tidligere statsadvokatsager.

Procesbevillingsnævnets årsberetning 1996, side 23-26, om nævnets praksis i sager om 2. instansbevilling i straffesager, og bilag 8, oversigt over ansøgninger om 3. instansbevilling i forældremyndighedssager, som er realitetsbehandlet i 1996.

Bent Unmack Larsen i Advokaten 1997, nr. 9, side 178-179: Procesbevillingsnævnets praksis.

Steen Bønsing i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 B, side 531-535: Procesbevillingsnævnets retlige status - kommentar til UfR 1997.1062 H.

Procesbevillingsnævnets årsberetning 1997, side 90-91, skematisk oversigt over landsretternes afgørelser i de straffesager, som landsretterne har behandlet i 1996 og 1997 efter meddelt 2. instansbevilling.

Procesbevillingsnævnets årsberetning 1998, side 96, skematisk oversigt over landsretternes afgørelser i civile sager, hvori der er meddelt 2. instansbevilling i 1996, 1997 og 1998.

Ole Dybdahl og Hans Kardel, under medvirken af Susanne Gamberg, Hanne Lübeck Johansen og Kristine Queitsch, Procesbevillinger (GadJura), 1998.

Erik Werlauff i Juristen 1999, nr. 8, side 326-332: Anmeldelse af Ole Dybdahl og Hans Kardel, Procesbevillinger.

Torben Jensen i Højesteret og retsplejen (GadJura), 1999, side 43-44, 46, 49-51, 74-75, 104-105, 140-141, 144, 167-188, 191-192, 200-205, 210, 215-221, 228-229, 445-446.

Jonas Christoffersen og Jakob Fink Nielsen i Ugeskrift for Retsvæsen 1999 B, side 387-394: Om kære til Højesteret i civile sager.

Lindencrone og Werlauff i Dansk retspleje, 2. udgave (GadJura), 2000, side 26-28, 296-301, 306-307, 310, 396-397, 542, 547, 629-630.

Bjarne Christensen i Dommeren i det 20. århundrede - Dommerforeningens 100 års jubilæum (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 2000, side 337-338.

Kommenteret Retsplejelov, 7. udgave (Jurist- og Økonomforbundets Forlag), 2004, Bind I, side 44-54 (kommentar til kapitel 1a. Procesbevillingsnævnet) samt kommentarer til de enkelte hjemler for procesbevillinger.

Niels Viltoft, Benedikte Holberg og Lone Dahl Frandsen i Ugeskrift for Retsvæsen 2000 B, Den særlige Klageret i 60 år, side 380.

Eva Smith i Civilproces - Grundlæggende regler og principper, 4. udgave (GadJura), 2000, side 240-243.

Bernhard Gomard og Michael Kistrup i Civilprocessen, 6. udgave (GadJura) 2007, side 59-60, 76-77, 677-683, 696-699, 724-733, 745-748, 755-764.

Ejler Bruun, Peter Møgelvang-Hansen og Lars Lindencrone Petersen i Fogedsager, 2. udgave (GadJura) 2000, side 452-465 og 620.

Mads Østergaard og Jørgen Nørgaard i Ugeskrift for Retsvæsen 2002 B, side 491-501: Procesbevillingsnævnets tilladelse til appel til Højesteret af sagsomkostningsafgørelser i civile sager.

Jørgen Jochimsen i Straffesager for landsretten, 1. udgave (GadJura) 2002, særligt kapitel 1.

Erik Werlauff i Juristen 2003, nr. 8, side 296-308: At søge procesbevilling.

Jonas Christoffersen i Lov&Ret 2003, nr. 6, side 7ff: Hvem skal lempe retsafgiften?

Ole Dybdahl i Ugeskrift for Retsvæsen 2003 B, side 284-286: Reform af Den Særlige Klageret og Procesbevillingsnævnet.

Kim K. Gabriel i Ugeskrift for Retsvæsen 2004 B, side 314-321: Udlændingelovens § 50 i praksis.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse af 30. august 2006 i klagesag nr. 16469/05, Erik Øvlisen mod Danmark.

Eva Smith, Jørgen Jochimsen, Michael Kistrup og Jakob Lund Poulsen i Straffeprocessen, 1. udgave, 2005, side 47-50, 769-770, 772, 774, 783-784, 802, 804, 825-826, 841.